

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-basáboz peit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyilttér peit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, december 22.

Mai számunk főbb közleményei:

Felirat az önálló bankért.
Lipót király ravatala körül.
Meghíusult a Lukács—Justh kísérelt.
Megvizsgálják Pallós Ármin könyveit.
Szövetkezés ékszerlopásra.
Gyilkos merénylet a román miniszterelnök ellen.
Rokonszenves pénzhamisító.
Tarkaságok.

Amit rólunk hisznek.

Arad, december 21.

Megtörtént a kacér leánynyal, hogy csókot kértek tőle. Nagyön elbusult ezen a leány és el-sirta a keserűségét a barátjának. „Mit epezsztad magad annyira?” — mondta ez. „Pofonütötted a ficsurt, s azzal vége van.” „Nem is azon sirok”, — mondotta a szerencsétlen. — „Ha-nem a miatt, hogy azt hiszik: így le-het velem beszélni...”

Abban az ajánlatban, amelyet az aradi gázgyár tulajdonosa, a budapesti részvénytársaság tett a napokban a városnak, szintén nem az az elszomorító, ami benne van. Azt elutasítja a város szó nélkül, s el van intézve. De lehetetlen meg nem ütödni azon, hogy mennyire vidékieknek, együgyű-eknek és félrevezethetőknek hisznek még mindig bennünket.

Hiszen igaz, a vállalatokkal való multunk egy kevés alapot adott erre a hitre, erre a rossz hírre. Maga a gázgyár, a mely huszonöt boldog eszten-

dőt kapott azon a réven, hogy a szer-ződését az alkalmas időben elfelejtet-tük fölmondani, talán legtöbb okkal gondolhat olyasmit: hátha megcsi-nálja a város a páriát ennek az os-tobaságnak. A körülmények megma-gyarázzák a felőlünk terjedt hirt, — és mégis rosszul esik az nekünk.

A gázgyár tulajdonosa, a buda-pesti részvénytársaság, az aradi gyár külön cégét meg akarja szüntetni s azt a budapestibe olvasztani. Kétség-telen, hogy nagy anyagi érdekei van-nak ebben, különben nem kopog-tatna másodszor vele. Ehhez tudniillik a város beleegyezése szükséges, arra nézve, hogy a szerződés az aradi részvénytársaság nevére a budapesti részvénytársaságra ruháztassék. Ez esetben azonban a gyár adójának csak 80 százalékat fizetnék Aradon, a többi az igazgatóság székhelyén, Bu-dapesten. A város természetesen nem ment be önmagának ily módon való megrövidítésébe. Az újabb ajánlatban a gázgyár így szól: garantálja, hogy a gázgyár fejlődésével ez a 80 száza-lék is annyi lesz, mint eddig az egész adó öt éves átlaga. Ebben is annak fölfevése van, hogy mi nem tudunk nyolcvannál tovább számlálni. Mert ha ezután a nyolcvan százalék annyi lesz, mint eddig a száz volt, — akkor mi még mindig szegényedünk a többi husz százalékkal!

De hiszen — s ezt a gázosok jól tudják — nem is az adó a fontos. A

valóság, a helyzetet kizsákmányoló, kapzsi valóság az, hogy a légszesz-nek Aradon a legnagyobb az ára az egész országban. A Központi légszesz és villamossági társulatnak, a mely az aradi gázgyár tulajdonosa, ezen kívül még hat légszeszgyára van az or-szágbán, — s még azokban is olcsóbb a gáz, mint nálunk. A 32 filléres egy-ségár hallatára, — a melyhez még a teljesen jogtalan órabér is jár — ször-nyűködve csapja össze kezét min-den idegen, a ki ezt az árat a ma-ga városabeli légszesz-árakkal össze-hasonlítja. A míg ezt a hallatlanul magas árat le nem szállítják, a vá-ros semmiben és semmiről nem tárgyalhat a légszeszgyárral. Ha a gázgyárnak az lenne csak az érdeke, hogy a kapuja elől egy lécet eltávo-lítsanak, s ehhez a város beleegye-zése lenne szükséges, azt a lécet se lehetne anélkül eltenni, hogy a gáz díját le ne szállítsák. Ez igazságtalan fölfogásnak tetszik, de nem igazság-talanabb a tulságba vitt, önző üzlet-politikánál, amelylyel a légszeszgyár a véletlenül javára alakult helyzetet ki akarja használni.

Ezt, úgy emlékszünk, elmondtuk már egyszer. De el kellett mondanunk, nemcsak a légszeszgyár kedvéért, ha-nem, hogy igyekezzünk a vállalatok-nak felőlünk táplált szeretetreméltó fölfevéseit elosztatni, mindenkorra megszüntetni. Igen, bennünket lehe-tett felültetni, hinárba csalni. De meg-

A cousin levele.

Írta: Kelemenné Zathureczky Berta.

Lilikééknél ma, az Andor cousin tisztele-tre, bucsuzsonnát rendeztek. A mama nagy tevékenységet fejt ki. Jön-megy, a konyhából a kamrába, onnan a széles terraszra, hol az uzsonnát föl-szolgálják. Bálvándy Gáborné ki-tűnő gazdasszony; éles szeme azonnal fölfe-dezi a legkisebb rendetlenséget is. Már négyre jár az óra és most teszi az utolsó vitézi fordulatot.

Lilike ezalatt hü barátjával — Hektorral — az árnyas parkba siet. Gyönyörrel nézi a tavaszi pompába öltözött fákat. Ude virágokat. Bájos fiataiságával, ő maga is pompásan bele-illik az öt körülvevő frissességbe.

A tizenhat éves Lilike szívébe, a fess cousin itt időzése óta, szintén egy egész kertre való érzelmek bimbói csiráztak ki.

— Amióta őt megláttam! ... — suttogja álmodozva.

Milyen különös; ezelőtt is eleget látta, de nem tett rá semmi benyomást. Mindig vigan voltak együtt. Néha-néha hajba is kaptak. Ha Bandi eltávozott, Lilike nevetve bucsuzott. Ha visszatért, nevetve ugrotta nyakába. És most...

Bandi pár évvel ezelőtt katona-iskolába ment és onnan, egész váratlanul, mint csinos huszárhadnagy állított be Lilikéékhez. Olyan fessen, olyan ceremóniásan társalgott. Fekete bajuszkáját tüntetőleg pödörgette. Minden moz-dulatát mintha csak a tánciskolában sajátította

volna el. Azonban kifogástalan udvariasság-gal birt.

— Vajjon ez lenne az a Bandi, aki olyan gyakran megtépázta a hajamat, a füleimet?... Tépelődött gyakran magában a kis fruska. — Nem, nem, hisz ez egy új és mondhatom: sok-kal kellemesebb cousin. E mellett föltűnő csi-nos... Elragadó ember!

— Istenem — fűzi tovább a gondolatait — holnap már eltávozik. Milyen üres lesz nála nél-kül a ház!... Ugy-e Hektor?

A megszólított résztvevőleg nyújtja oda pracliját és hangos kifejezést ad a saját érzel-meinek. Éles szeme azonban valamit felfedez a távolban és vidám csaholással iramodik tova.

Lilike erős szívdobogást kap; ő is föl-s-merte álmai hőst: az Andor cousin.

— Jó napot Lilike. Mennyire örülök, hogy itt találalak. Már azt hittem, távoznom kell anélkül, hogy veled négyszemközt beszélhessek.

Andor, ragyogó szemekkel néz az előtte álló gyönyörű fruskára. Lilike erősen elpirul.

— Tudod Lilikém, nehéz az élet, — foly-tatja a huszonkét éves fiatal ember fontoskodva, — a katonának be kell tartani a subordinációt. E miatt távoztam a te kedves körödből.

— És mikor térsz vissza? — kérdi Lilike halkan.

— Az a körülményektől függ. Most a nagy gyakorlatok előtt állok. Ez harcászati szem-pontból igen fontos, mert az országnak béke idejében is készenlétben kell hogy legyen.

A kis leány szent áhitattal hallgatja a cousin böleselkedéseit.

— Lilike!... tudod-e, hogy mi az a sze-relem? ... — kérdi minden átmenet nélkül.

— Igen... azaz, nem... nem...

— A szerelem a paradicsom legének a beszívása; az angyaloknak a csillagokhoz in-tézett üdvözlete. Mondja Hugó Viktor: „Ha nem volna a ki szeressen, még a nap is ki-aludnék!”

Andor művészi pauzát tart. És — a Li-like szavai szerint: Sötét, mély, fájdalmas és mégis ragyogó tekintettel nézett reá. Ő e tüzes tekintetet alig bírta kiállani.

Andor megfogta a kis leány kezét: — Li-like... gondolkozzál szavaim fölött; most többet nem mondhatok. Hanem írjunk egymás-nak. Akarod?

— Igen, — suttogja a kis leány.

— En irom az első levelet. Fogsz fe-lelni?... Szavadra?... — Szavamra!...

Bandi hosszú csókot nyomott a remegő kis kézre. A Lilike szíve úgy dobogott; olyan kü-lönösen, olyan izgatottan. Valami úgy vonzotta, úgy hajtotta a csinos cousin karjaiba.

— Bandi, Lili, hol vagytok? — hangzik egyszerre a mama hangja.

Még egy forró kézszorítás, még forróbb kézcók és a szerelmes párocska derült arccal siet a mama elé.

Bálvándyné feltűnő szépségű asszony. Li-like az ő fiatalított képmása.

fizetvén a családások tandíját, most már valamivel tisztábban látunk és talán céltudatosabban tudunk cselekedni. Ezt vegye hírül a budapesti légszesztársulat s mindaddig, amíg a légszesztársulat leszállításával nem jön, ne fárassza az írógépes kisasszonyait olyan beadványok lekattogtatásával, amelyeket már az iktatónak is, hivatalból, vissza lehet utasítani.

Felirat az önálló bankért.

A képviselőház ülése.

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, december 21.

A képviselőház mai ülésének érdekessége Holló Lajos indítványának elfogadása volt. Holló már hetekkel ezelőtt, a függetlenségi párt kettészakadásának idején indítványt nyújtott be, mely szerint a Ház kívánja az önálló banknak 1911-re való felállítását és e célból felirattal fordul a királyhoz. Indítványa mellett Holló ma hosszabb beszédet tartott, mely után a Ház elfogadta azt, sőt Justh Gyula felszólalása után már holnapra napirendre tűzte. A szavazásnál az egész Kossuth-párt az indítvány mellett szavazott.

Az ülés további részét az indemnítási javaslat felett megindult vita foglalta le. Vita közben a függetlenségi párt között zajos jelenetek voltak. A Ház különben holnap tartja karácsonyi szünet előtt utolsó ülését.

A képviselőház mai üléséről itt következik tudósításunk:

Rakovszky István elnök negyedtizenegy órakor megnyitja az ülést. Bemutatja a beérkezett iratokat és kérvényeket. Kihirdeti a tegnapi választások eredményét. A megállapított lista változás nélkül menti keresztül.

(Indítvány az önálló bankról.)

Holló Lajos indokolja meg indítványát. Nagy meglepetéssel olvasta, hogy a kooperáló pártok is hasonló indítvánnyal akarnak föllépni mint az övé. Parlamentáris országban elképzelhetetlen olyan hosszú válság, mint amilyen nálunk van most. Az ország alkotmányos gépezete van veszélyeztetve. Az egyetlen helyes forma most már, hogy maga a parlament veszi kezébe a kezdeményezést, felirattal fordul a királyhoz

és abban mondja el, miképpen kívánja a válságot megoldani. Az ország többségének akarata elé akadályok gördülnek. 1905-ben, amikor a koalíció feliratában kifejtette programját, ebben benne volt az önálló hitel élet, (Elnök helyeslés.) ha tehát a király akkor ezt nem fogadta volna el, kifejezést adott volna a kormány iránt való bizalmatlanságának. A kormány nem maradhatott volna helyén, ha a király emiatt bizalmatlansággal viseltetett volna iránta. Még eklatánsabb a kiegyezési törvény, amelynek szerkesztésével a király egyenesen hozzájárult az önálló bankhoz. Föl kell tételezni, hogy épen a hosszú válság alatt törvényesültek olyan befolyások, amelyek az uralkodónak elhatározását más irányba terelték. (Helyeslés.) Sajnálja, hogy a parlament szünetelése miatt csak most tudja indítványát megokolni. A Kossuth-párt is rájött azóta, hogy ez az indítvány helyes s ő már a felirati tervezetet is megosinálta. Helyesebbnek tartja, hogy előbb magát az indítványt vitassák meg s azután csinálja meg a felirati bizottság a tervezetet. Meg kell pontosan állapítani az alapot, amelyen a kibontakozás lehetséges. (Helyeslés.) Következetesnek kell maradni, mert, ha azt látnák font, hogy a mint 1905-ben még tömörült a nemzet az önálló hitellel mellett és 1908-ban a kiegyezést csak ezzel a feltétellel fogadták el, s most is megmaradna amellett, a király is másképp gondolkodnék. De a bankbizottság munkája elé annyi akadályt gördítettek. Az ő indítványa az önálló bank felállításán alapszik. (Elnök helyeslés.) Terminusok csak akkor birnak jelentőséggel, ha a törvény állapítja meg. (Ugy van!) A terminus dolgában már el is késtünk, hiszen már a kiegyezés idejében kellett volna az előkészületeket megkezdeni. (Elnök helyeslés.) Ennyi előre látsást föl kell tételezni a kormánytól. (Ugy van!) Egy pozitív terminus, ha kisebbre is szól, még birna valami jelentőséggel, de semmi terminus, igazán abszurdum. (Ugy van!) Ragaszkodunk a terminushoz, mert ezzel nagyobb bizonyítékát adjuk a célunk eléréseért folytatott harc erejének. Kéri a képviselőházat, hogy ezeket fontolja meg. A képviselőház szavát kell fölemelni. (Taps.) Ajánlja indítványának elfogadását. (Eljenzés és taps.)

Elnök fölteszi a kérdést. A Ház Holló Lajos indítványát elfogadja.

Felkiáltások: Egyhangulag!

Elnök: Következik annak megállapítása, hogy mikor tűzzék napirendre.

Justh Gyula indítványozza, hogy az indítványt a holnapi ülés legelejére tűzzék napirendre. (Elnök helyeslés.)

Buzáth Ferenc az indemnítást sürgősebbnek tartja. (Zaj.)

A Ház Justh Gyula indítványát elfogadja. (Eljenzés és taps.)

(Az indemnítás sorsa.)

Következik az indemnítási javaslatnak a bizottsághoz való utasítása feletti vita folytatása.

Pilis István osatlakozik Justh Gyulának indítványához, amely szerint a Ház nem utasítja a javaslatot a pénzügyi bizottsághoz. A javaslatot egyrészt nem parlamentáris kormány nyújtotta, másrészt pedig törvényellenes, mert nem előzte meg a költségvetés beterjesztése. Ez a kormány maradni akar.

Molnár Jenő: Hogy több nyugdíjat kapjon. (Derűtség.)

Pilis István: Most is van idő az önálló bank felállítására, de van idő a választói törvény megosinálására is. (Ugy van!) A függetlenségi párt küzd az önálló bankért és csak ennek megvalósítása esetén fogad el kibontakozást. Mi nem vágyunk a kormányra. (Zajos helyeslés.)

Felkiáltások: Nem úgy, mint a néppárt!

Pilis István: A függetlenségi párt nem csak azt nézi, ki hozza az önálló bankot. (Eljenzés és taps.) Akárki hozza!

Felkiáltások a jobboldalon: Akár Lukács és Khuen is?

Eitner Zsigmond: Igen, ő tőle is elfogadjuk! (Helyeslés.)

Pilis István az indemniti javaslatot visszautasítja. (Elnök helyeslés és taps.)

Elnök az ülést öt percre fölfüggeszti.

(Zajos jelenetek.)

Szünet után Hencz Károly szólalt föl és azt fejtette, hogy az indemnítás benyújtásának az a célja, hogy a jogfolytonosság fönmaradjon és elháruljanak az ex-lex veszedelmek. Ez törvényes és alkotmányos cselekedet. hiába akarják a függetlenségi párton másképpen magyarázni. Kéri, hogy szakítsák meg a vitát és a javaslatot utasítsák a pénzügyi bizottsághoz.

Felkiáltások a Justh-párttól: Kinálkozik a néppárt a királynak!

Hencz Károly: Ha felkinálkozásról beszélünk, akkor csunya dolgokról lehetne szólni.

Rakovszky István elnök: Itt mindenki képviselő és nem titkos tanácsos! (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Elnök: Csendet kér.

Hencz Károly: A kormány kényszerítve volt a javaslat benyújtására. Mit csinált volna mást?

Nagy György: Menjen el!

Folytonos zaj a Justh-párton.

Szmrecsányi György: Majd mi is így csinálunk!

— A vendégek már itt vannak és ti még mindig csavarogtok! — szól a mama tettetett haraggal. — Egy-kettő, gyorsan befelé. A hadnagy ur tiszteletére szép hölgyek érkeztek, illő, hogy nekik udvaroljon.

— Kedves mamuskám, ez talán nem okvetlen szükséges? — feleli Lilike hízkelve. — Ej, te kis fruska, mit értesz te ahhoz? — kötekedik a szép asszony, gyöngéden simogatva meg leánya sötét fűrtjeit.

Az izléssel elrendezett nefelejtés és tulipán ágyak körül sétáltak fel és alá a türelmetlen vendégek. A házi ur igyekszik mulattatni őket.

— Hurrá! itt vannak a szökevények! — kiált föl egy feltűnő ruházatu és modoru fiatal ember, harsány hangon.

Mint a nyüzsgő méhraj, úgy vette körül a fiatalesség Andort és Lilit. A zaj általános lett. Mindenki érvényesülni akart és így egyszerre beszéltek.

Végre a terrazon csinosan elrendezett asztalkák mellé sorakoztak. A kitűnő süteménnyel szervírozott jeges kávé egy kis csöndet hozott a bábeli zürzavarba.

Andor kedvetlen volt. Szeretett volna Lilike mellé ülni, de röptében elfogta egy szép fiatal leány. A sz-i fiatalesság bálványozott kedvence, több év óta örökös bálkirálynője: Terebi Zsazsa. A szép leányt, pártában felejtett nagynénja, Terebi Eulalia gardirozta. Aki, dacára ötvennégy évének, még mindig hódításokról ábrándozik. Nagy előszeretettel Liának hivatalja magát.

Lia ma végtelen boldog. Szomszédja —

Halassy Jenő földbirtokos — csak vele foglalkozik.

— Hogy kacérkodik az én Zsazsám Bálvándy hadnagygyal! Sugja szomszédjának igazi vénleányos irigységgel.

— Szépnek találja a hugomat? — folytatja kihívó tekintettel.

— Annak találom, mert a néniéhez hasonlít. Udvariaskodik Halassy.

— Hízegő! — mondja a néni kedves pirulással. De én barba vagyok, Zsazsának pedig vörös a haja. Nem találja?

— De igen; a legszebb árnyalatu Ticián haj.

A néni haragosan vonja össze a szemöldjeit.

— Nézze csak, — sugja Zsazsa Andornak — a vén boszorkány biztosan rólam beszél, olyan gonosz az arca. Nem maradok adósa... Néni! kedves néni! — folytatja hangosan.

— Mi az kedvesem?

— Kissé hüvös van, kösse be a drága öreg fejét. Ugy félek, hogy meghűti magát! Gondoljon a korára!...

— Jaj! — sikolt fel a néni ijedten, — ezt a szemtelenséget kikérem magamnak! Én... én... nem hülök meg. En... én... nem vagyok vén!... Alig multam huszonnyolc éves...

Zsazsa gunyosan fölnevet. A jó kedv elragadt a többiekre is. Köhögtek, fuldokoltak; egy perc és kitor a vihar.

A tapintatos háziasszony jónak látta asztalt bontani.

A fiatalesság szemképráztató gyorsasággal gurult le a léposökön. A kertben ugráltak, nevettek. Lilikét a feltűnő modoru fiatalember teljesen lefoglalta. Rövid idő alatt eldicsőkedett a hódításával, párbajaival. Egy szóval: igyekezett ellenállhatatlan lenni.

— Hölgyeim, uraim, proponálok valamit — kiált fel a szegény áldozat. — Játssunk társas játékot.

— Helyes! Brávó! Tessék föllállni. Kezdődik egy soha nem látott játék: a cicafutás! — szónokol az ellenállhatatlan.

Andor Lilikehez szalad és kis kezét gyorsan a karjába ölti. A társaság többi tagjai szintén páronként sorakoznak. Az ellenállhatatlan a társaság élére állva tapsol. Az utolsó pár két oldalt előre szalad. A fiatalember úgy tesz, mintha a leányt elakarná fogni, azonban a futásnál nem erőlteti meg magát. Addig ismétli a manővert, míg a sor Lilikeékre került.

— Egy, kettő, három, — hangzik a vezényező. Jobbfelől szaladt egy sötét alak; balról szálalt egy fehér felhő. A fiatalember a felhő után iramodik. Már, már el is éri...

— Aport Hektor! — kiált föl Andor. A másik percben Hektor már rángatta a fiatal ember kabátját. Ez dühbe jön, üti, rugja a kutyát. De nem bir szabadulni tőle. Erre kutyától együtt forogni kezd a saját tengelye körül.

E komikus látványra a jókedv újból kitört és mint valami orkán zúgott végig a parkon; visszhangra találva a terrazon, a szobákban.

Hencz Károly: A kormány áthárította a felelősséget Justhékra, akik most felelősek az ex-lexért. Ez a nemzet egyszer mégis csak kiábrándul az üres jelszavakból.

Bozóky Árpád szólott ezután a vitához. Justh Gyula indítványát fogadja el.
A Ház ülése ezzel véget ért.

Lipót király ravatala körül.

Távirati tudósítás.

Arad, december 21.

(Lujza Brüsszelben.)

Brüsszelből táviratozzák: A vonat, mely Lujza hercegnőt hozta, reggel 7 óra két perccor érkezett meg a schaarbeeki állomáson, amelynek perronján nagyszámu hírlapíró várakozott. Amikor a hercegnő csupán egy komorna kíséretében, egy tábornok karján a vonatból kiszállt, a hadapródok és a többi, a pályaudvarba beocsájtott személyiségek meghajtották magukat. A pályaudvart csendőrök elzárták és a közönséget nem bocsájtották be. A flandriai grófné egy udvarhölgyét küldte a pályaudvarra, hogy Lujza hercegnőt az ő nevében üdvözlje. Amikor a hercegnő a pályaudvart elhagyta és a kívül várakozó, ezrekre menő tömeg megpillantotta, nagy örömriválás és óriási lármá hallatszott. Ebben a nagy zajban szállt be a hercegnő a reá várakozó, teljesen feketével bevont automobilba, mely a legnagyobb gyorsasággal Laekenbe vitte.

Brüsszelből táviratozzák: Albert király azt követelte Lujza hercegnőtől, hogy újságírókkal ne álljon szóba és kíséretét Kölnben hagyja. A hercegnő csütörtökig marad Brüsszelben és idejének legnagyobb részét anyagi érdekeinek megvédelmével tölti.

Brüsszelből táviratozzák: Lujza hercegnő ügyvédje tizenhárom nagy belga banknál lefoglalta Lipót király betéteit. Stefánia és Klementina hercegnő még semmiféle intézkedést nem tettek ebben az irányban.

(A gyász.)

Brüsszelből táviratozzák: A király temetésére, amely holnap fog végbemenni, minden előkészületet megtettek.

Párisból jelentik: Konzervatív körökben nagy felháborodást keltett, hogy sem a szenátusban, sem a képviselőházban nem parentáltak el Lipót királyt.

(Botrányok a ravatal körül.)

Brüsszelből táviratozzák: Tegnap este Lipót király ravatala körül lármás jelenetek játszódtak le. Amidőn a sötétség beálltával a királyi kastély ajtait be akarták zárni, a parkban levő több ezer főnyi közönség be akart hatolni a palotába. Egy csoportot be is engedtek, amidőn azonban az ajtókat kinyitották, az egész tömeg berohant és a rendőroket, valamint a katonákat a földre teperték. Számosan megsebesültek. A nagy tolongásban több embernek letépték testéről a ruháit. Számos le-tartóztatás történt.

(Sajtóiroda a királyi palotában.)

Brüsszelből táviratozzák: Albert király elrendelte, hogy mitől fogva minden délnél és öt órakor hírlapírók bemehessenek az udvari irattárba, ahol valóságos sajtó-irodát rendeztek be a hírszolgálat céljaira.

(Lipót és Vaughan bárónő házassága.)

Párisból táviratozzák: Vaughan bárónőről, aki Franciaországban tartózkodik, ügyvédje ma úgy nyilatkozott, hogy Lipót király csak a halálos ágyán vette feleségül a bárónőt és hogy az esketési szertartás egyházi volt.

Brüsszelből táviratozzák: Lipót király házasságát illetőleg a király egy volt kocsisa ezeket mondja:

— 1908. február elején egyik éjjelen körülbelül 10 óra felé Lipót király és Vaughan bárónő egy tiszt kíséretében automobilba szálltak és a legnagyobb gyorsasággal Mentonon túl mentek, ahol egy faluban a Ferenc-rend tulajdonát képező kis templomban éjszaka megesküdtek.

(A király végrendelete.)

Lipót király végrendelete szóról-szóra így hangzik:

„Ez a végrendeletem: Szüleimtől örökölttem 15 millió frankot. Ezt a 15 milliót meg is öriztem minden nehézségek között kegyelettel.

Más vagyonom nincs is. Halálom után ez a 15 millió örökösömnek lesz és azt végrendeletem végrehajtója ki is fogja nekik szolgáltatni, hogy egymás között felosszák. A katolikus vallásban akarok meghalni, mert az az én vallásom. Holttestemet nem akarom, hogy felboncolják. A lehető legrövidebb időn belül és minden pompa nélkül temessenek el. Unokaöcsém és cselédségeimen kívül másnak mindenkinek megtiltom, hogy utolsó utamon kísérjen. Isten óvja Belgiumot és vegyen pártfogásába engemet és adja meg nekem, hogy irgalmasságát érezhessem!”

A hagyaték végrendelet körül várható porókról Goffinet báró, az elhunyt király titkára, következőleg nyilatkozott a „Lokalanzeiger“ brüsszeli tudósítója előtt:

— Klementina és Stefánia hercegnőkkel teljesen rendben vagyunk. A két hercegnő nem gondol arra, hogy atyja végrendeletét megtámadja. Én azt hiszem, hogy Lujza hercegnő sem fog perelni, de hogy megakadályozhatja-e azt, hogy hitelezői pereljenek, az más kérdés. E tekintetben természetesen egy teljesen ismeretlen tényezővel kell számot vetnünk. Amit a sok millióról beszélnek, képtelenség.

Itt említjük meg, hogy az „Eclair“ szerint Lipót király hátrahagyott vagyona 146 millió frank. 10 év előtt a király egész vagyona nem tett ki többet 80 milliónál. 1901-ben 91 házat vásárolt Brüsszelben és Párisban és 51 házat Ostendében. Ezeknek házaknak értéke 10 millió frank. Némelyek szerint a király vagyona ennél sokkal több, de a pénzt nem tudják hol van.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Román újságírók gyűlése. A magyarországi román sajtó szindikátusa ma tartotta Aradon alakuló gyűlését. A szindikátusnak az a célja, hogy a román sajtó munkásainak anyagi és erkölcsi helyzetét javítsa. A szindikátus elnöke Goga Oktávián, ismert román költő és a Nagyszabadosban megjelenő „Tara Noastra“ szerkesztőjét, alelnökévé Bocu Szevert, a Tribuna szerkesztőjét, titkárra Schiopul Józsefet választották meg. A szindikátus 8 tagú választmányi bizottságot küldött ki, amely az alapszabályokat készíti el és jóváhagyás céljából a belügyminiszterhez terjeszti fel.

— Vissza Hektor, vissza! — kiált a kutyára Bálvándyné. Hektor azonnal elbocsátja a kék és zöld színt váltott fiatal embert.

— Ezért még számolunk! — mondja fenyegető hangon, félig a hadnagyhoz, félig a társasághoz intézve szavait.

— Allok elébe! — feleli Andor halkan. Az ellenállhatatlan zavarba jő és dacára a háziak kéréseinek, marasztalásának, azonnal befogat és eltávozik.

— Ettől szerencsésen megszabadultunk! — sugja Andor a Lilike fülébe.

— Cigány kellene nekünk, egyetlen, drága, szép Bella néni, — folytatja fennhangon.

— Ha a téglavetőkkal megelégsztek, azonnal elhozzatom őket, — nevet a háziasszony.

A füstös banda csakhamar rázendítette a „Kőrösi lányt“. Bandi derékon kapva Lilikét, bosztonozni kezdett. A többiek is követték a jó példát.

— Fi done! Hogy lehet ilyen zene mellett táncolni, — affektál Zsazsa.

— Egy lépést sem tudnék tenni! Hát én? — fordult kacéron Halassyhoz.

— Nagysád nincsen hozzászokva a falusi élethez — feleli emez — és bizonyára nem bírná fölcserelni a várossal.

— Abban csalódik, mert én imádom a falut. Csak itt lehet fölitalálni a költészetet, a maga hamisítatlan mivoltában. O, én szívesen vonulnék meg egy kedves, falusi zugban, ahol olyan intim minden... minden.

— Egyedül? ...

— Talán... nem!

Zsazsa pár perccel ezelőtt értesült arról,

hogy a már nem nagyon fiatal Halassy, tekintélyes és gazdag földesur.

Városban pedig nehéz férjhezmenni és ő veszedelmesen közelg a három X felé.

A szegény Eulália sajgó szívvel nézi a huga kacérkodását. És egyszerre hangosan óbégatni kezd:

— Jaj!... a fejem. Jaj, a fejem!... Mintha tüzes vassal égetnék az agyvelőmet... Oda vagyok... meghalok!...

A háziasszony résztvevőleg szed elő: migrenint, aspirint, de semmi sem használ.

— A pihenés az én egyedüli orvosságom — jelenti ki határozottan a beteg. — Hívják elé Zsazsát... Kedves Bellám, te fogasz be.

Zsazsa ducáskodik, nem akar menni. De hasztalan minden, bele kell törődni a változhatatlanságba.

Halassy lóháton elkísérte őket.

A jókedvű fiatalok a „Rákóczi“- és „Kőrösi lány“-nótája mellett reggelig mulatott.

Elkövetkezett a válás órája. A Lilike üde arcán végig pergett a könnyek.

— Irni fogok!... Emlékezzél!... sugta Bandi, erősen szorítva meg a kis lány kezét.

— Emlékezem!... — lehelte Lilike.

A jóvőre lovak már ott toporzékolnak az ambitus előtt. Andor fölpattant a kis homokfutóra, kezébe véve a gyeplőt, nyelvvel csetintett; erre a négy deres, mind megannyi tűzes sárkány, röptette tovább a kocsi.

Lilike, kendőjét lobogtatva, bámult a porfelhőbe burkolt ideál után.

A cousin távozása óta esigalassúsággal teltek a napok. Lilike este felé rendszeren kísért a postás elébe. De Andor egy hétig nem adott

életjelt magáról. Ma végre megjött a várt levél. A kis lány, drága kincsét keblére szorítva, szalad ki a rétre. Hektor mindenütt a nyomában.

Lilike gondtalanul ül le az árok szélére. A borítékot türelmetlenül tépi fel.

Az a bizonyos szivdobogás, szívszorogás megismétlődik. Háta mögött a Hektor is kíváncsian bámul a levélbe.

Imádot Lilikém!

Kérlek, vedd e megszólítást a legkomolyabb értelemben!... Legközelebbi találkozásunk alkalmával, bővebb fejtegetésekbe fogok e tárgy fölött bocsátkozni. Persze, csak úgy, ha megengeded!... Utolsó látogatásom idejéből felajthattam emlékeket hoztam magammal. Sokat gondolok utolsó sétánkra... A te ígéretedre... ígész alakodra... Nehezemre esik a szolgálat. Gondolataim szerke kalandoznak. Hogy hová? merre? nem kell külön részleteznem. A te választódtól függ minden!... Majd ebből meritek erőt kötelességeim teljesítéséhez.

„Első bálod“ alkalmával okvetlen ott leszek. Tartsd fenn számomra a szupé-csárdást, a második négyest... Addig is gondolkozzál gyakran, az általam föladvott tudományos téma fölött, hogy: „Mi az a szerelem!“

Lilike a levél olvasása óta mosolyog, egyre mosolyog, mint az alvajáró: öntudatlanul. A virágzó rét elárasztja illatárral. A nap sugara átszűrődik rózsaszín ernyőjén és tulvillágy fényt varázsol az arcára...

Vajjon fog-e válaszolni a szerelmes cousinnek?!

Meghiusult a Lukács—Justh kíséret

A király vétőjoga.

Távirati tudósítás.

Arad, december 21

A politika mai eseményének érdekessége az, hogy a Lukács—Justh kíséret ez idő szerint meghiusultnak tekinthető. Még délután abban reménykedtek, hogy estére talán sikerül valahogyan az ellentéteket elhárítani és így a válság a kibontakozás felé közeledhetik. Azonban este nyilvánvaló lett, hogy Lukács propositióit Justh nem fogadta el. Justhék azt kívánják, Lukács a korona nevében tegyen olyan kijelentést, hogy az új kormány joga lesz az önálló bankot előkészíteni s ha az általános választójog alapján összeülő parlament kívánja a nemzeti bank felállítását, akkor a felség megadja beleegyezését. Lukács nem fogadta el a föltétel utolsó részét, mert a király nem akar lemondani vétőjogáról az önálló bankot illetőleg. Ezen akadt meg ma a megegyezés. Lukács missziójának meghiusulása következtében most már Khuen-Héderváry lépett előtérbe és Kossuth Ferencel, meg Andrássyval hosszasan tanácskozott. A két királyi megbízott csütörtökön Bécsbe utazik és jelentést tesz a királynak.

Mai jelentéseink itt következnek:

A mai tanácskozások.

Lukács László és Khuen-Héderváry Károly ma egész nap folytatták tanácskozásukat. Lukács ma a Justh párt tagjaival érintkezett. Tegnap délután tudvalevőleg Kossuth Ferencel tárgyalt és már úgy álltak a dolgok, hogy a két függetlenségi párt a gazdasági program alapján egyesülni fog. Ennek tulajdonították sokan, hogy a Kossuth párt ma megszavazta Holló indítványát. Már közvetítők is bukkantak fel a két párt között. Ma délutánra azonban a helyzet rosszabbra fordult, állítólag azért, mert Justh nem elégedett meg Lukács ajánlatával. Ez hír szerint a ma délelőtti tanácskozásokon derült ki, mikor Lukács Justh Gyulával és Batthyány Tivadar gróffal tanácskozott.

Khuen-Héderváry Károly gróf ma délután Kossuth Ferencel tárgyalt, holnap pedig Zichy Aladár gróffal tanácskozik. Khuen-Héderváry vállalkozásáról ma azt beszélték, hogy a gróf nem Justhékkel, hanem a kooperálásra hajlandó pártokkal akar egy 67-es jellegű kormányt alakítani.

Ma különben a Házban is több tanácskozás volt. Délben a kormány tagjai miniszteri értekezletet tartottak, amelyek tárgya a román kereskedelmi szerződés körül támadt bonyodalom volt, amely most a válságnak egyik legnagyobb fűtőköze pontja. Andrássy gróf is, Wekerle is beszámoltak Khuen-Héderváry gróffal folytatott megbeszéléseikről, Kossuth pedig Lukács Lászlóval folytatott tárgyalásairól tett jelentést.

A déli órákban mind határozottabb formában terjedt el annak a híre, hogy a kibontakozási tárgyalások nem jártak eredménnyel és hogy a jövő hónap első felében Khuen-Lukács-kormány jön, amely első sorban választani fog.

Lukács László megcáfolta azt a hírt, mintha ma, vagy holnap Bécsbe utaznék.

A balpárt a déli szünet alatt értekezletet tartott, amelyen kimondta, hogy a függetlenségi párt akcióját a legnagyobb erővel támogatja, formálisan azonban nem csatlakozik a párthoz.

Vita a Ház folyosóján.

A képviselőház mai ülése alatt természetesen élénken tárgyalták a politikai eseményeket. Egyik folyosón Justh Gyula beszélgetett Bánffy Dezsővel. Körülöttük lassanként egy kis csoport keletkezett, melyhez később odament Andrássy Gyula gróf is. Ekkor a választói reformra terelődött a szó. Andrássy oda fordult Justhékhoz:

— Ti más választói jogot hirdettek, mint amit megcsinálni akartok.

— Dehogy — válaszolták a Justh-pártiak. Mi kivétel nélkül általános választói jogot akarunk.

Andrássy ekkor a saját javaslata mellett kezdett beszélni.

— Javaslatom — ugymond — általánosabb, mint a tiétek. En az általános szavazati jog mértékét a szavazatok számától teszem függővé, már pedig az én javaslatom több szavazatot adna, mint a tiétek.

— Igen, de szavazó kevesebb lenne és ez a lényeges. E mellett a pluralitás meglevő jogokat is csorbitana.

Andrássy erre nem válaszolt, hanem bement az ülésterembe. Ekkor Hock János szólt Lukács ellen, akinek multjából ő arra következtet, hogy nem hozhatja az önálló bankot.

A Lukács—Justh terv meghiusult.

A Lukács László és a Justh-párt között megindult tárgyalásokról ma délután különböző hírek voltak elterjedve. Egyik hír szerint a Lukács—Justh terv már meghiusultnak mondható, mert a volt pénzügyminiszter és Justhék között a részletes tárgyalás során lényeges ellentétek merültek fel és Justh ma tudomására hozta Lukácsnak, hogy felállított követeléseit kielégítése nélkül nem fogadja el Lukács tervét. Abban állítólag már megegyezés történt volna, hogy először az általános választói jogot csinálják meg és a népparlament dönt a bankkérdés fölött, az önálló bank felállítására szükséges előkészületeket pedig már most megteszik, nehézséget okozott azonban az, hogy Justh ragaszkodott az 1911-i terminushoz, még pedig minden kétértelműség nélkül. Egy másik verzió szerint Justh garanciát kért arra, hogy az ő pártja vezetheti a választásokat, míg egy harmadik verzió szerint a miniszteri tárcák közül hármat Justh a maga embereinek kívánt és ez okozta volna a tárgyalások meghiusulását.

Mindezekkel szemben Lukács Lászlónak egy bizalmasa ma délután így nyilatkozott:

— A volt pénzügyminiszter az eddigi tárgyalások eredményeképpen nem látja misszióját befejezettnek. A megegyezés meghiusultáról most még beszélni sem lehet. A tárgyalások tovább folynak Lukács és Justhék között és úgy tudom, Lukács még nem adott fel minden reményt, hogy a tárgyalások sikerrel fognak végződni.

„A Nap” ma esti száma már egy kormánylistát is közöl. Az új kormány elnöke és pénzügyminisztere Lukács László volna, Justh nem vállal tárcát, legfeljebb megint a Ház elnöke lesz. Belügyminiszter lenne Bánffy Dezső báró, (államtitkára Balla Aladár), földmívelési miniszter Teleky Arvéd gróf, (államtitkára Laehne Hugó), kereskedelmi miniszter Batthyány Tivadar gróf vagy Serényi Béla, (államtitkára Eber Antal), igazságügyminiszter Holló Lajos (államtitkára Visentai Soma vagy Nagy Dezső), kultuszminiszter Földes Béla,

honvédelmi miniszter Hoffmann Hugó (államtitkár Bakonyi Samu), személye körüli miniszter Khuen-Héderváry Károly gróf.

Éjjel jelenti tudósítónk:

A Lukács—Justh-féle terv egyelőre meghiusult. A Justh-párt részéről olyan kívánságok merültek fel, amelyeket Lukács — legalább még most — nem honorálhatott, mert meghatalmazása erre nem volt. Justhék ugyanis is ragaszkodtak a következőkhöz:

Az új kormány kapjon felhatalmazást olyan deklarációra, hogy az önálló bank felállítását követeli és ha az általános választói jog alapján összeülő új képviselőház elhatározza a bank felállítását, a király nem fogja ennek vétőjogával útját állani.

Lukács a nyilatkozat első feléhez hozzájárult, de a király vétőjogára vonatkozó részt nem fogadta el. Azonban ez még nem jelenti a tárgyalások teljes meghiusulását. Lukács László és vele együtt Khuen-Héderváry Károly gróf holnap délután Bécsbe utaznak és csütörtökön audiencián jelennek meg a király előtt, hogy beszámoljanak tárgyalásaik eredményéről. A király pénteken Walsee-be utazik, hogy a karácsonyi ünnepeket unokái között töltsse és így a tárgyalások néhány napig szünetelni fognak, de közvetlenül az ünnepek után újból megkezdődnek.

A pártkörökben.

— Justh Gyula nyilatkozata. —

A függetlenségi és 48-as Kossuth-pártban ma este élénken tárgyalták a helyzetet. Az volt a vélemény, hogy a kibontakozás meghiusultnak tekinthető, mert Lukács sem hozhatja az önálló bankot.

A Justh-pártban Justh Gyula nyilatkozott a helyzetről.

— Elismerésünket kell — ugymond — kifejezni Lukács László iránt, aki egy igazán tiszteltetreméltó politikus szerepét tölti be. Jelenleg azonban nem fogadhattuk el propositióit, mert nekünk olyan deklaráció kell, mely biztosítja az új parlamentnek azt a jogot, hogy felállíthatja az önálló bankot. A részletek felől nem nyilatkozhatom, azonban kijelenthetem, hogy a tárgyalások véglegesen még nem tekinthetők meghiusultaknak. Mi még valószínűleg tárgyalni fogunk, bár egyelőre háttérbe szorul ez a kombináció. Eddig hangoztatott elveinkhez mindenáron ragaszkodunk és azon fogunk igyekezni, hogy a párt iránt az országban táplált jóindulatot továbbra is fentartsuk. Hasonló nyilatkozatot tett Holló Lajos is.

Khuen akciója.

Khuen-Héderváry hosszasan nyilatkozott egy hírlapíró előtt.

— Tárgyalt-e kegyelmes ur már politikusokkal? — kérdezte a hírlapíró.

— Tegnap Wekerlével, ma pedig Andrássy Gyula gróffal. Fölkerestem Kossuthot és holnap Zichy Aladár gróft, esetleg más politikusokat is.

— Ebből a felsorolásból úgy tetszik, mintha excellenciád a mostani kormányt támogató pártoknál akarna tájékozódni. Ezekkel véli talán megvalósíthatónak a kibontakozást?

— Miért ne? Ha sikerülne megállapodnunk valamely alapon, az előttünk álló nagy feladat lényegesen egyszerűbbé válnék. Sok mindent nem kellene megtenni, ami a megállapodás hiánya esetén mellőzhetetlen volna.

— Kegyelmes ur bizonyos alapról beszélt. Van talán erre nézve felsőbb direktívája?

Nincsen. Nem is fogadhattam volna el. Én falusi ember vagyok, aki kívül él az eseményeken s akit meglepetésszerűen ért a királyi meghívó. Természetes tehát, hogy az uralkodó megkeresésére nem is válaszolhattam más-ként, csak így: tájékozódok, megismerem a pártok álláspontját, felfogását és kívánságait, szóval tanulok. Mikor aztán többet nem tanulhatok, fölviszem az anyagot Bécsbe és elreferálok. Fontosnak tartom azonban ismételt hangsúlyozni, hogy sem nekem, sem Lukács Lászlónak nincsen formális megbízásunk. Ilyet már csak azért sem vállaltunk volna, nehogy az esetleges sikertelenséggel akár az uralkodót, akár magunkat ferde helyzetbe hozzuk. Ha azonban sikerül megtalálni azt a bizonyos alapot, vagy módot, amelyet én is, Lukács is keresünk, akkor a helyzet lényegesen megváltozik, ami különben világos és nem szorul bővebb magyarázatra.

— Tehát nem meghívás, hanem önkéntes jelentkezés?

— Ugy van. A hangulat most nyugodt, könnyű aránylag a dolog, bár kissé sürgős.

— Van talán egy végső terminus, ameddig a tájékozódásnak be kell fejeződnie?

— Az éppen nincs. De itt van az indeminás, közeledik január elseje és vele egész sereg kötelezettség. Tehát sietni kell, ha révbe akarunk jutni.

— Milyenek kegyelmes urnak a kilátásai erre nézve?

— Ma még erről korai volna nyilatkozni. Föltésem minden esetre, hogy akikkel én tárgyalok, valamennyien akarják a végleges, békés, alkotmányos megoldást. Én tehát nem teszek le a reményről és dolgozom tovább. Minden esetre sok függ a további tárgyalásoktól, amelyeket szándékom van a pártok vezető politikusaival lefolytatni.

— Hát Lukács?

— Lukács is, a maga irányában. Abban, amelyben már a tavasszal megtette a kezdeményező lépéseket. Gondolom, e pillanatban is... ez különben nem az én dolgom...

— A lapok fölvetettek bizonyos sorrendi kérdést excellenciád és Lukács között. Állítólag ha Lukács nem tudna eredményre jutni, akkor következne Khuen-Héderváry. Így igaz?

— Nem éppen. Sorrendről nincs szó, csak arról, hogy melyikünk tud eredményt fölmutatni. Aki garantálni tudja a békét, a munkát és a parlament produktív működését, az az első. Éppen ezért tájékozódunk kétféle irányban, s tapasztalatainkat közölni fogjuk a királlyal, aki aztán dönteni fog.

Mikor?

Erre a kérdésre nem válaszolhatok, mert hiszen a napot nem tudom. Valószínűleg rövidesen, akár pozitív, akár negatív irányban. Lehet, sőt igen hihető, hogy a király bevárja, amíg jelentkeznünk előterjesztéseinkkel, ha csak valami „non putarem” be nem következik. Ezt azonban föl sem teszem. Ismétlem önnek: eddigi tárgyalásaim során meggyőződtem arról, hogy közbelépésünket, vagy vállalkozásunkat, vagy nevezze bárminek, igen komolyan veszik és értékelik azok a tényezők, amelyekkel érintkeznünk kell. Talán erre mutat az a körülmény is, hogy — mint említettem — az összes politikai körök a helyzethez mért nyugalommal viselkednek s talán éppen ezért merem, ha nem is apodiktikusan állítani, hogy az általános szituáció már ebben a pillanatban is határozott javulást és helyes irányzatot mutat.

— Még csak egyetlen kérdés. Föltéve, hogy excellenciád a saját körzetében meg tudja

találni a célravezető alapot, résztvevő személyesen a kibontakozás munkájának végrehajtásában is?

— Erre bizony, még nem is gondoltam. Talán...

A Lukács-féle tárgyalások megszakadásával előtérbe lép Khuen-Héderváry Károly gróf. Mint egy éjjeli táviratunk jelenti, Khuen-Héderváry ma csak Kossuth Ferencel tárgyal, Zichyvel holnap tanácskozik. A gróf, aki tudvalevőleg Wekerlével és Andrássyval már tanácskozott, olyan kibontakozást akar, melyet a kormányt most támogató pártok legalább is hallgatólag támogassanak. Ha a Lukács-kombináció végleg meghiusul, a terv az, hogy Khuen-Héderváry elnöklete alatt egy átmeneti kormány alakul, a jelenlegi többség csendes támogatására számítva. Ezért tárgyal most Khuen-Héderváry a pártok vezetőivel.

Szövetkezés ékszerlopásra.

Két asszony és két férfi.

Távirati tudósítás.

Arad, december 21.

Még a múlt év februárjában Krausz Gyula budapesti, Vigadó utca 5. szám alatti ékszerüzletébe benyitott Haskó Gyula ékszerügynök, aki jó megjelenésű fiú volt, az összeköttetései-vel díszkedett és ezuttal is ezzel állított be:

— Krausz ur, akar ön sok dohányt keresni?

— Hát hogyne akarnék. Hát azért állok itt az üzletemmel, hogy a kirakatomat nézegessék?

— Nohát akkor mára van egy pompás üzletünk. Elmegyünk a Galamb-utca 5. számú házba, öv. Gerenday Lajos bárónéhoz, aki a menyé számára akar egy pár butont vásárolni. Nem baj, ha tízezer koronás értékűek, de jobb, ha még drágábbak. Mi lesz a provízióm?

Krausz megörült nagyon és nyomban ígért a vételárból tíz százalékot az ügynöknek.

— Kezet rá — mondta Haskó és egy nagyot ütött Krausz tenyerébe.

Krausz még megkérdezte:

— Ugy-e, készpénz, remélem, nem fogok lógni?

— Készpénz, — felelte büszkén Haskó — majd engedem én lógni önt; szépen nézne ki egy Krausz a kötélén.

A tréfából azután meglett a komoly üzlet, mert Krausz azt mondta, hogy délután találkoznak majd a Salzer-kávéházban, ahonnan együtt mennek a Galamb-utca 5. szám alá. A találka megtörtént, gyönyörű két-két köves briliáns fülöngyöket hozott az ékszerész. Haskó szakértő szemmel nézte azokat, zsebre vágta a szép kazettát és elindultak a Károly-utca felé. Alig tettek azonban egynehány lépést, Haskó hirtelen sápadt lett, idegesen keresni kezdett a zsebeiben, kapkodott, kutatót, tapogatózkodott és ezt hebegte:

— Szent Isten, szent Isten, a butonokat elvesztettem!

Most már Krauszon volt az ájuldozás sora. A járőrelőknek is föltűnt ez az idegesség, amely azután veszekedéssé fejlődött: az ékszerész követelte rendőri igénybevételre való hivatkozással a butonjait. Közben csirkefogó, gazembernek tisztelte az ügynököt. Az utcai esődület egy rendőrt is odaesábitott, aki egy kis mezezást végzett Haskón, de eredmény nélkül. A buton elveszett, ugylászik örök időkre.

Krausz azonban följelentést tett az ügynök ellen a rendőrségen, ahol kinyomozták, hogy báró Gerenday Lajosné nem is létezik, de még a Galamb-utca 5-ös számú ház sem, mert az utcának egészben nincs négynél több háza. Ez ok volt arra, hogy a törvényszék, ahová a családi ügyet áttették, börtönnel büntesse Haskó Gyulát.

A butonról azonban már maga az ékszerész lemondott, amikor tegnap az egész ügyben egy érdekes, váratlan fordulat állott elő.

Az Országos Zálogkölcson-Intézet József-körúti intézetébe beállított egy fiatalember és gyönyörű két fülöngyöt mutatott be elzálogosítás céljából. A butonok felső, kisebb briliánsait már kiszedték és csak a nagyobbak maradtak benn. Rövid vizsgálat után a zálogházi becső 4000 koronát utalványozott ki a két fülbevalóért. Rövid időre rá azonban jelentkezett az elzálogosító és kért a cédulára pénzt. Ez gyanús volt az igazgatónak, aki nyomban telefonált irodájából a rendőrségre, míg oda-künn vártak a fiatalemberrel. Ez azonban megérezte a veszedelmet és azt mondta, hogy sajnálja, de nincs a várásra türelme már és elment.

Az odaérkezett detektívek megállapították, hogy az elzálogosító Weisz (Vadász) Miksa ablaktisztító vállalkozó volt, aki özvegy Dvorzsák Szilveszternénél lakott a Garay-utca egy házában. Weisz Miksát nem találták otthon, a házkutatás nem eredményezett semmit, de azért Dvorzsáknét és egy vendégeében nála levő kispesti asszonyt, Tomcsányi Ferencné előállították a rendőrségen. Itt Dvorzsákné előadott 1800 koronát és azt mondta, hogy azt Weisztól kapta megörzés céljából. Tomcsányi Ferencné ártatlan vendég akart maradni, de Dvorzsákné azt mondta:

— Ha engem macerálnak, mért hagyják Tomcsányinét békében? Ő is benn van a szőszban.

Akkor azután alaposan megmacerálták Tomcsányinét, aki bűnbánó vallomást tett. Elmondta, hogy februárban szövetkezett Haskóval, aki beavatta őt terveibe. Azt mondta neki, hogy várjon a Salzer-kávéház előtt, míg ő kijön onnan az ékszerész társaságában. Figyeljen jól, mert egy kis kazettát fog elveszíteni. Ezt emelje föl, ő — Haskó — majd színészkedni fog, a kezét tördeli és végül elmegy az asszonyhoz Kispastre, a további bizza csak rá. A butonra adnak majd Bécsben nagy pénzeket.

Ugy is történt. Csak az volt a baj, hogy Haskó nem mehetett haza akkor, mert a rendőrségen tartották. A butonokat tehát a lakásán tartogatta és csak mostanában zálogosította el. Előbb a felső köveket és tegnap a többi.

A két nőt letartóztatták.

MULATSÁGOK.

(=) A vasutas szövetség karácsonyi ünnepélye. A Vasutas Szövetség aradi kerülete a hó 23-án délután három és fél órakor, az ipartestület dísztermében szegénysorsu és árva vasutas gyermekek felruházása alkalmából pásztorjátékkal egybekapcsolt karácsonyi ünnepélyt rendez, melyre a nagyközönséget tisztelettel meghívja az elnökség. Az ünnepély sorrendje: 1. Karácsonyi ének. Irta és orgona-harmonizámon előadja: Bodor Ernő, csellon kíséri: Kövesdy Lajos. 2. Elnöki megnyitó. Tartja: Banovits László ker. elnök. 3. Karácsonyest. Éneklők: a városi árvaház növendékei. 4. Karácsonyfa. Szavalja: Baja Lajos, árvaházi növendék. 5. Karácsonyi pásztorjáték. Irta: Beregi Sándor. Előadja: a városi árvaház növendékei. 6. Lakatos Ottó dr. minorita rendfőnök beszél a szórakozásról. 7. Karácsonyi ének. Irta: Bodor Ernő. Előadja: Szabócsky János karnagy vezetésével mellett az „Aradi Máv. Dalegylet.” 8. „Békát hozott a

kis Jézus." Az Aradi Autonom Katolikus Kör pásztorjátéka. Írta: Erdősi Károly. 9. Karácsonyra. Írta: Szabolcska Mihály. Szavaltja: Mabelka Ilona, árvaházi növendék. 10. Beszéd. Elmondja: Bajai Lajos, árvaházi növendék. 11. Záró ének. Előadja: az „Aradi Műv. Dal-egylet."

(=) A tanítóképző hangversenye. Az aradi állami tanítóképző-intézet január 16-ikán rendezti táncmulatsággal egybekötött hangversenyét a „Fehér Kereszt" szálló helyiségeiben. A tiszta jövedelmet az ifjúsági segítőegyesület és az utazási alapjává fordítják. A műsoros meghívókat január első napjaiban küldik szét.

Rokonszenves pénzhamisító.

A francia nemzeti bank gyásza.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 21.

A párisi Figaró legutóbbi száma érdekes reminiscenciákat közöl abból az alkalomból, hogy január 1-én a francia nemzeti bank új százfrankosokat bocsájt ki.

Az új ezer frankos bankjegyek kibocsátása után néhány hónapra, a francia nemzeti bank egyik főtisztviselője az ezer frankosok között egy hamisítványra talált. A hamisítvány oly kitűnően sikerült, hogy csak a legnagyobb szakértelem és tegtüzesebb vizsgálat mellett lehetett rájönni, hogy a bankjegy hamis. Természetesen nagy ribillió támadt a felfedezésre, mert attól tartottak, hogy az egész országot rövidesen a hamis ezer frankosok egész tömegével árasztják el.

Tényleg bekövetkezett amitől félték, néhány napon keresztül egymás után egy-egy, összesen öt darab kitűnő hamisítvány került a nemzeti bank kasszájába. Külön szakértő vizsgálta ezután az ezreket nap-nap után, de újabb hamisítvány nem jelentkezett. A bank a rendőrségnél jelentést tett a dologról, de ott a legbehatóbb nyomozás után sem tudták megállapítani, hogy a hamisítványt ki terjeszti. Csak annyit tudtak kideríteni, hogy dél Franciaországból származik.

Pontosan egy év múlva, éppen úgy, mint ahogy az előző évben történt, néhány napon keresztül mindennap egy-egy ezer frankos hamisítvány került újból a francia nemzeti bank kasszájába. De ismét csak öt darab. A hamisítványokat, mint az előzőket, megsemmisítették és rettegve várták, hogy talán most fogja a hamisító a sikerült hamisítványok nagyobb mennyiségét forgalomba hozni. Ez az aggodalom újból feleslegesnek bizonyult, több hamisítvány most sem jelentkezett.

A következő évben a szokott időben már szinte várták a nemzeti bank tisztviselői a hamis ezreket, melyek pontosan be is érkeztek. A negyedik évben egy kis késedelem állott be, mely szinte türelmetlenné tette a bank vezetését, mivel az automatische jelentkező öt darab bankjegy megsemmisítése megszokott munkává vált. Mindazonáltal csakhamar jelentkezett az első, második, harmadik, negyedik és ötödik bankjegy is. A hatodik azonban most sem.

De nagy volt a szörnyűködés, amikor az ötödik évben a várva-várt öt darab bankjegy közül egy sem jelentkezett és elmúlt az év vége a nélkül, hogy a sikerült hamisítványok közül csak egyet is láthattak volna. Bizonyos sajnálkozás érzése fogta el a bankvezetőséget. Sajnálták azt a hamisítót, aki uri gavalériából csak annyi bankjegyet manipulált, mint amennyi látszólag szerény életviszonyainak megfelelt. A hamisítványok elmaradásán szinte töprengtek a bankban, de végezetül belenyugodtak a sorsba, mely valószínűleg elszórtatta az élők sorából a szimpatikus hamisítót, aki iránt a rokonszenv annál inkább növekedett, miután sikerült hamisítványával a pénzpiac egy részét kényelmesen eláraszthatta volna, de nem tette, mert „uriember" volt.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szerda: Színészvén, operett. Nyáray Antal (elleptéve). A bérlet.)
Csütörtök: Troubadour, opera. Mezey Andor (elleptéve). (B bérlet.)
Péntek: Delután: Hőfőherke, tündérrege.
Szombat: Delután: Csöppség Vigjáték. Este: Elvált asszony, operett. (C bérlet.)

* Casanova. Nem tudjuk, hogy Nyáray Antal kedvéért tüzték a műsorra a Casanovát, vagy pedig a Casanováért hívták meg Nyárayt? Azért kellene ezt tudnunk, mert az első esetben Nyáraytól szívesebben láttunk volna más alakítást, mint a Casanovát, melyben valamikor nagyszerűt produkált, ma pedig a tulajdonosok egész áradatát zudította a közönségre. Elvégre abban a véleményben egyek vagyunk, hogy Nyáray zseniális színész, akitől még a szertelenségek is talayomó részben tetszenek, de amit ma este produkált, az még a népszerű és zseniális Nyáraytól is visszatetsző. Hiszen ötletnek ötlet, Pompadour vetkezési jelenetét hasonló jelenettel kísélni, de hogy ez mennyiben találkozik tetszéssel, ennek elbírálásához még a jó izlésre sem apellálunk. Ebben a jelenetben eddig még nem vetkezett le Nyáray és ezt az új trükköt sok egyébbel együtt ma is elengedtük volna neki. Sikerült jeleneteit szívesen honorálta a közönség, akinek tetszésére legjobban Dióssy Nusi szolgált rá, már méltányolt kitűnő alakításával. A velencei jelenetben Faludy Berta győtri a közönséget valami lehetetlen táncal, amit a jövőben a darab sikere érdekében egész bátran el lehet hagyni. Ez a közönségnek és Faludy Bertának is sok gyönyörűségére fog szolgálni. H. G.

* A Sasfiók bemutatója Nagyváradon. A vidéki színházak régi nagy vágyakozását valószínűleg meg tegnap este a nagyvárad Szigligetisziához igazgatója. Színrehozta azt a nagyszabású drámát, mely még a fővárosi színpadoknak is nehéz feladat: Rostand Sasfiók-ját. A szerencsétlen reichstadti herceg tragédiája művésziileg is, technikailag is óriási feladat egy vidéki színtársulatnak és érthető, hogy alig akadt még direktor is, aki vállalkozott volna ennek színrehozására. Erdélyi Miklós, a nagyvárad színikigazgató most bemutatta a Sasfiókot, még pedig szinte tökéletes sikerrel. A reichstadti herceg nehéz szerepét Gózon Gyula játszotta igen nagy művészettel és megkapó hatással. Flambaut Hunyady József adta teljes sikerrel. A többi szerepekben Sik Dezső, Angyal Ilka, Kassay, Dési és Szarvasi Soma arattak tapsokat. A darab nagy hatásához hozzájárultak a művészi díszletek és a tökéletes összjáték. Érdekessége a Sasfiók nagyvárad előadásainak, hogy a főszerepet Gózon Gyulán kívül Etsy Emilia is fogja játszani, aki holnap este mutatkozik be szerepében. A Sasfiók további előadásain Gózon és Etsy felváltva fogják játszani a reichstadti herceg szerepét.

* A Diószeghy-tárlatot napról-napra nagyobb közönség látogatja Weisz Leó kiállítási termében. A képek közül már több vevőre talált, épen ezért felhívjuk a közönség figyelmét arra, hogy a karácsonyi ajándéknak kiválóan alkalmas művészi képeket a még rendelkezésre álló néhány nap alatt tekintse meg.

* Rehabilitált színigazgató. A csabai járásbíróság rehabilitált egy színigazgatót. Igazolta Palásthy Sándort, aki ellen az a súlyos vád merült fel, hogy egy briliáns gyűrűt eltulajdonított. A vád részleteiben is ösmeretes. Az igazgató a nyáron Csabán járt és ott egy kávéházi főpincértől megbecsültetés végett átvett egy értékes gyűrűt, melyet többszöri felszólítás dacára sem küldött vissza. A főpincér sok levelet írt az igazgatónak. Mindegyikben a

gyűrűjét kérte, de a válasz mindig elmaradt. Hosszas gondolkodás után ügyvédhez adta a dolgot, aminek az lett a vége, hogy az ügyvéd bűnvádi feljelentést tett Palásthy Sándor ellen. A tárgyalás többször ki volt tűzve Janovich Tihamér járásbíró előtt, de a vádlott egyszer sem jelent meg. Közben visszaküldte a főpincér gyűrűjét és igazolta, hogy azért késett, mivel nem tudta helyes címét a gyűrű tulajdonosának. A védekezés elég volt a feljelentőnek, de a bűntető járásbíróság nem elégedett meg vele; tovább folytatta a pört és újabb tárgyalást tűzött ki. A tárgyaláson se a vádlott, sem a tanúk nem jelentek meg, amit ezúttal nem vett szigorúan a bíróság, mert az ügyben megszüntető határozatot hozott, kimondván, hogy itt bűnvádi eljárásnak nincs helye, legfeljebb magánjogi követelésről lehet szó.

* Sándor Erzs hangversenye. Sándor Erzs hangversenye elé nagy érdeklődéssel tekint az aradi közönség. A jegyek már nagy részben elkelték és éppen ezért a hangversenyt rendező cég, ifj. Klein Mór, felkéri az illetőket, hogy az előre megváltott jegyeket vegyék magukhoz, nehogy a nagy jegykereslet miatt félreértések forduljanak elő.

* Magyar Lányok. Fialat lányok számára talán a legnehezebb szép és jó olvasmányt adni és ez a kérdés minden szülő, aki szíven viseli serdülő leányának lelki nevelését, aggodalmasan foglalkoztat. Tutek Anna pompás lapjával, a Magyar Lányokkal minden tekintetben megfelelő olvasmányt adhat lánya kezébe a legkörültekintőbb anya is. Java magyar írók, jeles tollú pedagógusok szólnak meg itt frissen írt munkáikkal, hogy egyfelől szórakoztassák a magyar leányközönséget, másfelől az otthon falai között is folytassák az iskola nevelő szerepét. Egy-egy száma egész bokrétára való hoz verses és prózai dolgozatokból. Elmésen szórakoztat, mint egy rövidruhás, okos, jókedvű leánypajtás és emellett okos tanácsadója a jövőre kis háziasszonyainak. Igazán fiatal leányok lapja a Magyar Lányok, amelynek minden sora nekik íródik. Negyedévre 3 K, félévre 6 K, egész évre 12 K. Mutatványszámot ingyen küld a Magyar Lányok kiadóhivatala: Budapest, VI., Andrássy-ut 10.

* Tányértalpu Barnabás levele. Az Én Ujságom olvasói a következő levelezőlapot kapták Tányértalpu Barnabás magyarországi földbirtokos, méhés és gyümölcstermelőtől:

Kedves kis olvasóim!

Ha nemsokára nagy hortyogást hallotok: meg ne ijedjete! Én hortyogok: Tányértalpu koma. Téli Álmodat aluszom. Tavaszkor megint utra kelek a viszontagságaimat Az Én Ujságom számára megíratom Bocs Bálinttal, nemzetségem híres íródiákjával. Jó éjszakát! Hortyogjunk.

Tányértalpu Barnabás.

Apák és anyák igaz örömet szereznek a gyermekeknek, ha Az Én Ujságom-at adják kezükbe, mert maradandóbb ajándék ez, mint a legszebb karácsonyfa. Csupa jókedv, tréfa, ötlet ez a lap. Elbeszélései, meséi, versei, rejtélyei, mind a gyermekek lelkéhez szólnak. Nincs kedvesebb, élvezetesebb, szórakoztatóbb mulatsága az ifjúságnak, mint az, amit Az Én Ujságom nyújthat. Előfizetési ára negyedévre 2 K 50 fillér, félévre 5 K, egész évre 10 K. Mutatványszámot kérésre ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, VI. Andrássy-ut 10. szám.

* Uj Idők. A hosszú téli esték analmas óráit vidámmá és kellemessé tudja varázsolni Herczeg Ferenc kitűnő hetilapja, az Uj Idők, amely ma nagyobb apparátussal szolgálja céljait, mint valaha. A cél pedig: olyan lapot adni, amely előkelő színvonalon álljon a mindenben kielégítse a művelt magyar család igényeit. E cél érdekében a szerkesztő Herczeg Ferencen kívül a magyar irodalom legjelesebbjeinek munkájából közli azoknak színjátékát: regényt, elbeszélést, cikket, verset. A külföldi szépirodalom minden jelentősebb munkáját is feltaláljuk benne. Ami érdekes esemény nálunk és a külföldön előfordul, azt legnagyobbbrészt illusztrálva ismerteti. Horkayné az Uj Időkben szól hozzá az aktuális és érdekes eseményekhez a maga előkelő és elmés modorában. Az „Egy önkéntes naplója" kedves humorában a katonaiélet-ötletes, tréfás rajzát kapjuk. Eleven, elmés és okos szórakoztatónk az Uj Idők, amelynek minden egyes száma a legelőkelőbb irodalmi színvonalon

All. Az Új Idők előfizetési ára negyedévre 4 K, félévre 8 K, egész évre 16 K. Kiadóhivatal: Budapest, VI., Andrásy-ut 10.

* Hock János plébános imakönyveinek nagy raktára Weisz Leó könyvkereskedőnél. (Minerita-palota.)

* Haydn oratoriuma az Urániában. A világ zeneirodalmának egyik örökségű mester-műve Haydn József szenvedése című nagy oratoriuma, melyet szerdán este ad elő Zellner Sándor személyes dirigálásával a katonazenekar az Uránia színházban. A kinematográfia egyik csodáját, Jézus életét adja elő az Uránia szerdán este fél 9 órakor és ehhez a mesteri képhez szolgáltat zenei illusztrációt Haydn hatalmas oratoriuma. Magában véve a nagyszerű kép is érdemessé teszi az Uránia előadását az érdeklődésre, fokozza azonban az előadás művészi szenzációját az eseményszámba menő zenei produkció. Az oratoriumot a katonazenekar Zellner karmester vezetésével mellett tanulta be, és teljes művészi előadásban részesíti a publikumot. Ilyen nagyszabású előadást a budapesti Uránia kivételével a vidék egyetlen hasonló műintézete sem produkált és már ezért is érdemesnek mutatkozik az Uránia a közönség legnagyobb pártfogására. Délután és este fél 7 órakor a kitűnő új mozgófénykép műsor kerül előadásra. 791.

Gyilkos merénylet a román miniszterelnök ellen.

Bratianu súlyosan megsebesült.

Távirati tudósítás.

Arad, december 21.

Ma este hat és hét óra között Bratianut, Románia miniszterelnökét házában kapujában egy államvasuti munkás revolveréből két golyóval súlyosan megsebesítette. Bukarest lakossága óriási izgalommal lesi a népszerű államférfi állapotáról kiadott orvosi jelentéseket. Stoinescu György a merénylet neve, az utóbbi időben folyton erősödő szociálista terrornak egyik vak eszköze. Habár még részletes vallomást nem tett, annyit már is megállapított a vizsgálat, hogy a gyilkossággal a román szociálista párt Rackovszkyszociálista vezér, egykori katonatiszt Romániából történt kiutasítását akarta megbosszulni. Rackovszky a két év előtti romániai parasztlázadás előkészítésében vett tevékeny részt és ezért a bukaresti rendőrség kiutasította az országból, mint idegen állampolgárt. Rackovszky megfeleltette ezt az ítéletet és azt vitatta, hogy ő román alattvaló. A felsőbb hatóságok elutasították a felelőzéseket és a népvezérnek távozni kellett az országból. Néhány hónapja Rackovszky egymagyar lapban közzétette okmányainak fényképmásolatait, melyekkel román állampolgárságát akarja bebizonyítani. Bratianu miniszterelnökhöz és belügyminiszterhez nyílt levelet intézett, melyben azt írta, hogy a kormány őt és sok román alattvalót törvénytelen módon, erőszakkal távolította el az országból, hogy ez által a szocialista mozgalmat törje le. Rackovszky a külföldről küldött izgató cikkeket a Bukarestben megjelenő Adeverul politikai napilapnak, mely az utóbbi időben pártfogolta a szociálista mozgalmat.

A véres merényletről a következő táviratok számolnak be:

Hogyan történt a merénylet.

A merényletről szóló első bukaresti távirat ezeket mondja:

Bratianu miniszterelnök ellen ma este fél hat órakor, mikor a szenátus üléséről hazament, lakása kapujából merényletet követtek el. Egy Stoinescu György nevű államvasuti munkás revolverből kétszer rálőtt a miniszterelnökre és azt hátán és oldalán súlyosan megsebesítette. Mikor az utcán járó emberek a lövések zajára a merénylet színhelyére siettek, vérben fekve találták a miniszterelnököt. A merényletnek a tömeg dühe elől sikerült megmenekülni, de a rendőrség később elfogta és letartóztatásba helyezte. A miniszterelnököt lakásán azonnal orvosi segélyben részesítették. Állapota aggodalomra ad okot. Az egész főváros lázban van.

Egy későbbi távirat szerint a merénylet így történt: A miniszterelnök a szenátusból ment szomszédos lakására. Mikor automobiljából kiszállt, három lövés dördült el. Két golyó a hátán, a harmadik karján találta. A sofőr a merénylet után vetette magát. A miniszterelnök felkiáltott:

— Meggyilkoltak! — fogják meg a gyilkost!

A közönség egy része a miniszterelnökhöz futott, többen pedig üldözőbe vették a merényletet, akit a rendőrség segítségével el is fogtak.

A merénylet szociálista.

Bratianu merényletje, Stoinescu György szociálista munkás, aki minden valószínűség szerint a mostani romániai szociálista mozgalom hatása alatt követte el tettét. A fogságban az izgalom miatt teljesen ótatatlannak látszik, a kérdésekre csak egyes szótagokkal felel. Megbánást egyáltalán nem mutat. Később annyit mondott, hogy tettét saját elhatározásából követte el, hogy megbosszulja a miniszterelnöknek a szindikálista munkások elleni támadásait. A rendőrség azt hiszi, hogy tettes-társai vannak és jó előre megfontolt merényletről van szó. Az éj folyamán számos letartóztatás történt.

Stoinescu 24 éves, alacsony termetű, tagja a szociálista munkások szindikátusának.

A fővárosban nagy a felindulás a szociálisták ellen. Az Adeverul című lap, mely a szociálista propagandát pártolta, fegyveres segítséget kért, mert fél, hogy a feldühödött nép megtámadja.

A merénylet a kihallgatáskor olyan izgatott volt, hogy nem tudta kinyitni a száját sem. Két morfin injekciót adtak neki, de ez sem nyugtatta meg.

A miniszterelnök állapota.

Bukarestből táviratozzák: Bratianu miniszterelnök állapota komoly. Este 1/2, 10 órakor az orvosok a következő jelentést adták ki:

Megvizsgálva a miniszterelnök állapotát, az orvosok konstataáltak, hogy egy golyó a lapockába furódott és a vesét sértette meg, a másik pedig karját sebesítette meg. Mindkét sebből pillanatnyilag nem ad okot az aggodalomra.

Későbbi távirat szerint a miniszterelnök állapota súlyos, de orvosi remélik, hogy ha komplikációk nem állanak be, Bratianu megmenthető az életnek.

Bratianu 45 éves és csak most tavasszal, Sturza miniszterelnök betegsége után vette át a liberális párt vezetését és a kormányt.

A merénylet hírére a király adjutánsa után azonnal érdeklődött a miniszterelnök állapota felől. Este az összes külföldi nagykövetek megjelentek Bratianu lakásán, még pedig első sorban az osztrák-magyar nagykövet. A fővárosban általános a részvét.

Ejjel jelentik:

Az orvosok a miniszterelnök testéből eddig még nem tudták eltávolítani a golyókat és így komplikációktól tartanak. Ejjel felé a miniszterelnök állapota valamivel jobbra fordult.

Megvizsgálják Pallós Armin könyveit.

Az arad kikindai vasut igazgatóságának határozata.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 21.

November hónap utolsó napjaiban tartotta ülését az a bizottság, melyet az arad-nagyikindai vasut igazgatósága Aradon október hónapban tartott üléséből küldött ki, azzal a feladattal, hogy a vasut volt vállalkozójának, Pallós Arminnak a vasutépítő részvénytársaság vagyonával és érdekeivel szemben cselekedeteit, ha ilyenek vannak, állapítsa meg és tegyen javaslatot, vajjon milyen uton torolandók meg az esetleges manipulációk? Ezzel együtt a bizottságnak azt is meg kellett jelölnie, vajjon Pallóssal szemben a kártérítési pör milyen formában indíttassék meg? Az Aradi Közlöny teljesen megbízható forrásból vett értesülései alapján, részletesen beszámolt a bizottság munkájának eredményéről és ismertetette egyúttal a kereskedelmi kormány által Pallós ellen beadott feljelentések alapján lefolytatott vizsgálat eredményét is. Megírtuk, hogy a kereskedelmi miniszter a maga közegei jelentéséből oly mulasztásokat konstataált, hogy a vasut ujonnan alakult igazgatóságának megküldött leiratában azt felszólította a megtorló intézkedések megtételére.

Ma tartotta Nagyikindán Bogdán Zsivkó polgármester, igazgatósági elnök vezetésével az igazgatóság ülését, amelynek napirendjére ki volt tűzve a vizsgáló bizottság jelentése és javaslata. Az igazgatóság tagjai majdnem teljes számmal jelentek meg az ülésen. Bogdán elnök ismertetette az ismeretes vizsgálati jegyzőkönyvet, melynek adatai alapján készült, jogi szakértők bevonásával, a további intézkedésekre vonatkozó javaslat.

A javaslat, miután bevezetésében elmondja, hogy a kereskedelmi miniszter az 1908. évi szeptember havában megtartott vizsgálatból meggyőződött arról, hogy Pallós Armin, Weiner Sándor és a végrehajtó bizottság másik két tagja hatáskörüket túllépve, az igazgatóság megkerülésével, meg nem engedett módon horribilis összegeket utalványoztak ki az alig számba vehető teljesített munkáért, az új igazgatóságoknak teszi kötelességévé a multak hibáiért retortziót keresni.

Miután ismételt és egyenként felsorolja azokat a visszaéléseket, melyeket a többször említett kiküldött vizsgálóbizottság állapított meg az Agrár és járadék bank által rendelkezésre bocsátott és nála őrzött Pallós-féle üzleti könyvekből és egyéb okmányokból, — a javaslat oda konkludál, hogy Pallós Armin és végrehajtó bizottsági tagtársai ellen az igazgatóság a büntető törvénykönyv 761-ik szakaszába ütköző és 363. szakasza szerint minősülő hűtlen kezelés címén tegyen a bíróságnál büntvádi feljelentést.

A javaslat szövegét eszközölt jogi szakértők még annak kimondását is megokoltnak tartották, hogy az igazgatóság csak az említeteket állítsa a büntető bíróság elé, a kormány-

nak a végrehajtó-bizottságban helyet foglaló kiküldöttét, aki az újságra meghívást nem is kapott, — nem tartják felelősségre vonandónak.

Az igazgatóság tagjai megdöbbenve vettek a most már hivatalosan is eléjük terjesztett adatokról tudomást. Több felszólaló teljesen magáévá is tette a javaslat minden pontját és indítványozta annak egész terjedelmében való elfogadását. Azonban mégsem ennek a javaslatnak az alapján jár el az igazgatóság Pallósék ellen.

Krauszhar Károly igazgatósági tag ugyanis rámutatott arra, hogy már a kiküldött vizsgálóbizottság azt tapasztalta, hogy Pallósnek a vasutépítkezési vállalatnál vezetett üzleti könyvei nagyon is hiányosak, a vizsgálat alapján szolgáló jegyzőkönyvek nem teljesek és ezért azt indítványozta, hogy mielőtt az igazgatóság a jogi szakértők véleménye alapján készült javaslatnak megfelelően a bűnvádi feljelentést megtenné, hallgasson meg vasuti könyvszakértőt is és ennek véleményét mérlegelve, egy később tartandó igazgatósági ülésben foglaljon véglegesen állást.

Bogdán Zsivkó elnök szavazásra tette fel ezt az indítványt és az igazgatóság ezt elfogadta.

Aradi Közlöny.

Karácsonykor huszonötödik évfolyamába lép az Aradi Közlöny, a vidék legelterjedtebb politikai napilapja. Ez alkalomból a szerkesztőség a rendes karácsonyi számnál nagyobb

jubiláris lapot

készít, amelynek ára azonban most is

tíz fillér (5 krajcár)

lesz.

A lap nagyobb terjedelmére való tekintettel, a kiadóhivatal úgy intézkedett, hogy a lapot korán reggel pontosan megkaphassák a helybeli előfizetők. A vidéki szétküldésekre is különös gondot fordít a kiadóhivatal. Már előre intézkedés történt, hogy a postának karácsonyi nagy forgalma ellenére az Aradtól legtávolabb eső községekbe is eljuthat karácsony első napjára

az Aradi Közlöny

jubiláris kiadásának

teljes példánya.

Az Aradi Közlöny előfizetési ára a régi marad:

Vidéken:

Egy évre 28 kor.
Egy hónapra 2 kor. 40 fill.

Helyben:

Egy évre 24 kor.
Egy hónapra 2 kor.

A kiadóhivatal.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357
Kiadóhivatal éshirdetési osztály — 151

HIREK.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 22-én az időjárás: fagyos körüli hőmérséklet, sok helyütt csapadék.

— Az Osztrák-Magyar Bank osztaléka. Bécsből táviratozzák: Az Osztrák-Magyar Bank Popovics Sándor kormányzó elnökletével ma tartotta rendes évi közgyűlését. A részvényesek ez évi osztaléka körülbelül 80 korona 20 fillért tesz ki egy-egy részvény után.

— A város ajándéka. Kossuth Lajos orvosának. Basso Arnoux dr., aki Kossuth Lajosnak turini önkéntes száműzetésében egész az utolsó pillanatig hűséges orvosa volt, kedves meglepetésben részesül Arad város közönsége részéről. Székely Salamon főreáliskolai tanár, akit Basso doktorhoz ennek aradi tartózkodása óta barátság fűz, azzal a kérelemmel járult a tanács elé, hogy az aradi Kossuth-szobornál használt zászlók közül küldjön egyet Basso orvosnak, akit csak szegénysége akadályozott meg abban, hogy az ünnepségen részt vegyen. A tanács a kérelemnek eleget tesz és a legdiszesebb zászlót küldi el a nagy hontalan egykori orvosának, aki most Szicília egyik csendes falujában szegénységben él. Basso dr., mint Székelyhez intézett levelében írja, szemfedőül akarja felhasználni azt a magyar trikolt, melyet a vértanúk városában a szabadság apostola szobrának leleplezésén lengetett a szél és Varjassy Lajos polgármester az emlék elküldését jelző irásában azt kívánja az elagott doktornak, hogy az aradi halás közönség óhajának megfelelően, a gondviselés addig tartsa őt életben, míg a zászló el nem foszlik és szemfedőnek nem használható.

— Nagy tüzkatasztrófa. Londonból irtózatosszerű híre hozza a táviró. Egy óriási áruházzal égett le, hasonló módon, mint hat évvel ezelőtt a budapesti Párisi nagyáruházzal. Az üzletben a tűzvész kitörésekor ötszáz alkalmazott és 600 vásárló volt jelen. Irtózatosszerű pánik támadt, amidőn a gyorsan terjedő tűz végigfutott az áruházzal felhalmozott holmikon. Az emberek izgatottan rohantak a kijáratokhoz, ahol egymást taszigálták, rugdosták, hogy előbb juthassanak a szabadba. Hat ember meghalt, 24 megsebesült, többen pedig még most sem kerültek meg. Azt hiszik, hogy ezek is a tűz martalékaivá váltak. Az anyagi kár husz millió korona.

— Ujságíró sztrájk — és a parlament. Münchenből táviratozzák: Tegnapi rendkívül érdekes dolog történt az itteni kamarában. A parlamenti tudósítók sztrájkba léptek. A bajor parlamentben ugyanis obstrukció van és néhány nap óta olyan a helyzet, mint legutóbb Bécsben volt: éjjeli üléseket tartanak. A munkában kifáradt ujságírók éjfél felé elhatározták, hogy nem teljesítenek tovább hirszolgálatot. Az ujságírói karzatán eloltották a villamos lámpákat és elhagyták helyüket. Amint a képviselők észrevették ezt a sztrájkot, természetesen nyomban abbahagyták obstrukciós beszédeiket és az ülés néhány perc múlva véget ért.

— Meghívó. Az Aradi Nemzeti Szövetség december 23-án d. u. 5 órakor a városház emeleti kistermében tartja közgyűlését. Tárgysorozat: Beszámoló az eddigi működésről. 2. Pénztári számadások bemutatása. 3. A nemzeti szövetségnek az Országos Magyar Iskolaegyesületbe történt beolvadása folytán szükséges névcsere eszközzése. 4. Választások. 5. Indítványok. Institoris Kálmán, nemz. szövetség elnök, Sztojka József, titkár.

— Aradi kereskedők tisztelgése. Az Aradi Kereskedők Köre ez évi közgyűlésén Sándor Pál orsz. képviselőt, az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés elnökét, Ottenberg Tivadart, az Aradi Első Takarékpénztár vezérigazgatóját (a ki korábbi években a kör titkára volt) és Magyar Ferencet, az aradi kereskedőélet egyik közbecsülésben álló tagját a kör tiszteletbeli tagjai sorába választotta. Az erről kiállított díszes emlékműveket ma délelőtt adta át az Aradi Kereskedők Köre küldöttség Ottenberg Tivadarnak és Magyar Ferencnek. Mindkét helyen Tedeschi Viktor, a kör elnöke tartott beszédet, szép szavakkal méltatva az érdemeiket, a melyeket a kör közgyűlése a tiszteletbeli tagsággal honorálni akart. Ottenberg Tivadar meleg szavakkal köszöntö meg a kitüntetést. Az életben már több kitüntetés érte, talán olyan is, a melyet megérdemelt; de legkedvesebben ez érinti, a midőn azt Arad egyik tekintélyes egyesülete, a kereskedők nyújtják át neki, a kinek egész élete és hivatása a kereskedők érdekeivel van összeforruva. Nagyrabecsüli ezt a megtiszteltetést, s igyekeznék fog idejéhez képest a körnek közérdekű tevékenysége iránt érdeklődni. — Magyar Ferenc meghatottan válaszolt a küldöttség vezetőjének szavaira. Ötven éve van a kereskedői pályán, s e tekintélyes idő egyik legszebb jutalmát látja a megtiszteltetésben, a melyben az Aradi Kereskedők Köre részesítette. Jól ismeri a kör törekvéseit s különösen azokat a szolgálatokat, a melyeket az egyesület a kereskedő osztály szellemi fejlődésének emelése körül tett, ezeket igyekszik is támogatni ama kitüntetés viszonzásaként, amelyet élete legszebb emlékének tekint.

— Párbaj után — párbaj. Budapestről jelentik: A budai főúton levő Forgács-laktanyában ma délből ismét véres párbaj volt. Az egyik fél Tettey budapesti tanár, aki tegnap párbajt vívott Venzel Rudolf főhadnaggyal. Tudvalévő, hogy a főhadnagy egyik segédje, Kucsera József, a 60. számú gyalogezred hadnagya úgy nyilatkozott, mintha Tettey a párbaj alatt szabálytalanul viselkedett volna. Emiatt a tanár provokálta a hadnagyot. Ma délből volt közöttük a kardpárbaj, amely a hadnagy sebesülésével végződött.

— Birtokvétel. Schauer Ádámné született Mahler Jozefa pusztaszentmárai birtokából Eliás Simon pécskai gőzmalomtulajdonos és társai megvették 573 kis holdat 520,000 koronáért. A birtokot a vevők parcellázzák s a parcellázási műveletet nagyjából befejezték.

— Friedjungék békülnek. Bécsből jelentik: Reggel kilenc óra után a Friedjung perben tárgyalások folynak a felek képviselői és a törvényszék között, melyeknek az a célja, hogy a panaszosok a vádat vonják vissza. Friedjung pedig tegyen megfelelő nyilatkozatot. — Délutáni távirat jelenti: Az egyezkedési tárgyalások még folynak. A vádlók feltétlen elégtételt követelnek, amit Friedjung még most nem hajlandó megadni s így a tárgyalást holnap folytatják.

— Holttest az árokban. Kisjenőről jelenti tudósítónk: A kisjenői csendőrség tegnap este az országút melletti mély árokban egy teljesen feloszlott állapotban levő férfi holttestet, illetve csontvázat talált. Az összes külső jelek arra vallanak, hogy gyilkosságról van szó. A rejtélyes ügyben a csendőrség nyomban megindította az eljárást, de eddig a holttestet még nem sikerült agnoszkálni. Az esetről jelentést tettek az aradi királyi ügyészségnek, amely a nyomozás vezetésével a kisjenői büntető járásbíró bízta meg. Aradról Posgay István dr. törvényszéki orvos a boncolás eszközzése miatt a helyszínére utazott.

— **Két telefon.** Lukács László és Khuen-Hedervary Károly bécsi útja volt ma a képviselőházi folyosó legaktuálisabb témája. Természetesen inkább kedvetlenséget és bosszankodást okozó téma volt ez, mintsem vidámságot szerző. Egy derűs jelenet mégis akadt a bécsi időzés alatt, amiről Lányi Zsigmond újságíró referált. A jelenet színhelye a Hotel Kranz. Szereplői: Lukács László, a váltakozási hajlandósága kegyelmessé ur és Herczeg Géza, agilis és zajos temperamentumu ügyes újságíró. A Nap munkatársa. Mindketten a Hotel Kranz telefonjait foglalták le. A szállodában két telefonfülke van, melyet egymástól vékony deszkafal választ el. Az egyik fülkében Lukács László beszélt Budapestre a családjával, a másikban Herczeg Géza telefonálta lapjának a bécsi tudósítást. Lukács csendesesen beszélt. De annál zajosabb volt Herczeg, aki Lukácsról a legkevésbé sem hízogó kifejezéseket kiáltotta a telefonba. Lukács, akarva, nem akarva, minden szót hallott és bent is maradt a fülkében mindvégig, mert nem tudott ellentállani a kísértésnek, hogy egy nappal korábban élőszóval hallja magáról azt, amit máskülönben csak később olvashatna nyomtatásban. Amikor aztán a diktálás beveződött és Herczeg elment, Lukács kíváncsian fordult Lányi Zsigmondhoz:

— Ugyan kérem, ki volt az a fiatal ember, aki a szomszéd fülkében olyan szenvedélyesen szavalt rólam?

Lányi Zsigmond megmondta a Herczeg nevét.

— Hát hiszen jól van — felelte Lukács. — Megengedem, hogy mint politikai ellenfelem jogosnak tartja a szenvedélyes hangot. Hanem egyszer mégis szerettem volna átkiáltani neki, hogy téved. Akkor tudniillik, amikor azt diktálta, hogy „Lukács László *deprimált hangulatban* távozott az audien-ciáról”. Mert honnan gondolja ő, hogy én *deprimált hangulatban* voltam. Kedvem lett volna átkiáltani: „*Csuhaj-haj!*” akkor aztán bizonyosan módosította volna a *deprimáltság*ról szóló tudósítást.

— **Veszedelembe jutott grófkisasszony.** Ka posvárról jelentik: Néhány nap előtt nagy veszedelembe jutott Somssich József gróf két leánya. A grófkisasszonyok a patosfai határban sétakocsiztak, amikor a közelben több lövés dördült el. A lövések zaja figyelmessé tette Szegfű József erdőt is, aki csakhamar két vadorzót vert föl az erdőben. Amikor a grófkisasszonyok meglátták, hogy a vadorzók elakarnak menekülni, az erdőt fölvetették kocsijukra és most már együttesen üldözték őket. Amikor a kocsis vadorzók közelébe ért, az egyik birlelen visszafordult és háromszor rálőtt üldözőire. A lövések nem találtak, ellenben Szegfű erdős a lövöldöző vadorzót jobb lábán eltalálta, aki azonban sebe dacára is el tudott menekülni. A vadorzókat azóta a csendőrség erőlyesen nyomozta és tegnapelőtt azt, aki rálőtt a grófkisasszonyokra, Darányi József visnyei legény személyében kézrekerítették.

— **A falu szépe.** Az aradmegyei Nagypél községben különös merénylet tartja izgalomban a lakosságot. Egy fiatal paraszt menyecske, a falu legszebb asszonya ellen gyilkos merényleteket követtek el. A paraszt menyecskének, Pável Jánosnénak sok udvarlója volt, de ő a sok közül Gergár Flóriánt választotta ki, mert a szíve feléje vonzotta. Tegnapelőtt este Gergár Flóriánhoz akart menni, amikor az utcán több, előtte ismeretlen férfi megtámadta és véresre verte. Nagynehezen tudott hazavánszorogni s otthon lefeküdt. Tegnap este egy csomó paraszt ember berontott a lakásába és a védtelen asszonyon 11 késszurást ejtettek. A falu szépe most haldokolva fekszik lakásán.

— **Falbeomlás a textil-gyárban.** Ma délelőtt a Hungária pamutfonó gyár kazánházának egyik fala nyolc méter hosszban bedőlt. A kazánházban négy munkás dolgozott, a kiket a közelgő bajra a tetőzet faalkatrészének recsegése előre figyelmeztetett s így idejekor megmenekültek a sebesüléstől. Egy műszaki bizottság fogja megállapítani a bedőlés okát.

— **Az érzékenység halottja.** Bencze Tivadar 18 éves mikalakai legény az érzékenysége miatt halottja. Tegnap édesatyja, amiatt, mert lompolt és kártyázott, megfedte. Az ifju ezt annyira szívére vette, hogy felakasztotta magát. Mire észrevették tettét, halott volt.

— **A döntés óráiban.** Nem politikáról lesz itt szó, hanem arról, ami bennünket mostanában politikánál, mindennél jobban érdekel: a szelid karácsonyi örömről. Aki képet akar magának alkotni arról, hogy mi mozgatja most a kedélyeket, színte forró lázzal tölti el őket, menjen Fischer Simon nagyáruházába a Szabadság térre. Hiszen Arad látott már forgalmat, fényes és tündöklő karácsonyi kiállítást, de azért sohasem bánja meg az, aki tanácsunkat követve, tele szívja magát az impressziókkal, amiket ott nyerhet. Ha azt mondjuk, ember, ember hátán tolong, keveset monduk. Irigység nélkül le kell írunk: a Fischer áruház ma Aradon az érdeklődés központján áll. Boldog az, akit a kriszkindi a Fischer áruház gyönyörű és mesés ajándéktárgyával örvendeztet meg. S mily olcsó ott minden! De nem folytatjuk a dicsőítést, hisz nincs ember Aradon, aki minderről személyesen meg nem győződött volna.

4711

— **Születések és halálozások.** Az aradi anyakönyvi hivatalban dec. hó 21-én a következő születéseket és halálozásokat jelentették be: Született: Szegő Lajos máv. fékezőnek István nevű fia. Verhovai Miklós pincérnek Klára nevű leánya. Meghalt: Kulcsár József 21 éves közhuzár, Kocsuhán Demeter 7 napos fiu.

— **Elragadtatással szemléli mindenki Weinberger Ferenc jóhírű ékszerészünk gyönyörű karácsonyi újdonságait.** Nagy briliáns-, ékszer és ezüstművek raktára, tulalmozottság és alkalmi vételek folytán. *Mesés olcsó árak.* Telefon 434. 4628

— **Kossak csász. és kir. udv. és kamara fényképész műterme.** Weitzer János-utca 3. sz. Telefon 657. 2811

— **Perzsa szőnyegraktáramat a Neuman-palotában Széchenyi-utcai oldalon megnyitottam.** Szíves pártfogást kérek. Tisztelettel Schwarcz Zsigmond. 4392

— **Weisz Hugó fényképész kéri megrendelést,** karácsonyra szánt felvételeiket csakis előjegyzés szerint eszközöljék. Telefon 211. 4562

— **Legideálisabb karácsonyi ajándék a szép ékszer,** melynek legjobb elkészítője és beszerzési forrása Waldmann J. ékszerüzlete Arad. Szabadság-tér 14. (Fiume mellett.) 4441

— **Az árak beszélnek.** Aki olcsón akar karácsonyra bevásárolni, nézze meg Kerpel Izso könyvkiadójának árait.

— **Kobrak cipők legjobbak a világon!** Csak Lányi Marcellnál a színházzal szemben, Atzél Péter-utca 1. kaphatók. 3884

— **Izléses, értékes karácsonyi ajándékok** olcsó árakban Grallert J. és fia ékszerésznél beszerezhetők. Briliáns, éks. er. ezüsttáru és óráraktár. Telefon 728. 4565

— **Francia likőrök legbiztosabb készítésére,** házilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillér, Vojtek és Weisznál. 17

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Viccel a komikus.** Szabadkáról írják: Az Otthon kabaréban szektak lenni olyan komikusok, a kikben nagy humor lakozik. Ezek a legsziporkázóbb ötleteiket dobják a közönség felé, amely persze kacag. A nyár folyamán Sziklai Jenő volt a kabaré leghumorosabb komikusa, aki azonkívül, hogy kellemetlen hangján kuplékat énekelt, előszeretettel viccelt is. A legjobb viccet azonban nem a deszkákon, hanem egy társaságban követte el. A jól sikerült viccen egyedül nevetett, de annál kitartóbban még akkor is, amidőn a rendőrök egy elveszett pénztárca ügyében intervenáltak nála. Az eset így folyt le: Egy előadás után Sziklai Jenő letelepedett egy asztalhoz Landau

Géza társaságában. Ittak, jó kedvük volt. A komikus viccelt. A táncestér valószínűleg táncolt. A pamlagon pedig, amelyen a táncestér ült, egy árva, negyven korával telt pénztárca hevert, amely a táncestér zsebéből esett ki. Sziklai észrevette a bugyellárist és csak úgy viccből eltüntette a zsebében. Sziklai nevetett a kitűnő viccenek, a táncestér pedig fizetni akart, de nem találta meg a pénztárcáját. Sziklai ajkán elhalt a kacagás, annál is inkább, mert a rendőrség komor arcu emberei jelentek meg a színen. A rendőrök nyomoztak. A többek között Sziklainál is nyomoztak, aki azzal az ürügygel, hogy csiklandós, elejét vette annak, hogy a zsebeit kikutassák. Engedelmet kért és egy percre az öltözőjébe ment. Amikorra kijött, a rendőrök még mindig ott voltak. Várakoztak rá, mert a viselkedésével nagy gyanút keltett. A rendőrkapitányságon fél napig vallatták, de ő konokul tagadott. Csak egy fél nap után avatta be titkába a rendőrkapitányt, akinek töredelmesen elárulta, hogy *viccelt a pénztárcával* és zsebre vágta, hadd keresse a táncestér. A táncestér is nagyon rossz viccenek találta ezt és a járásbíróshoz fordult, hogy Sziklait a viccéért megbüntessék. A szabadkai kir. járásbíróshoz ma foglalkozott a komikus viccével. Sziklai a bíróság előtt is azt erősítette, hogy ez a legpokolibb vicc, amit életében elkövetett. A járásbíróshoz Sziklai Jenő a vicc és annak következményei alól fölmentette.

TARKASÁGOK.

(Rósa Izso és az uzsorás.) A hivatalos lap ma közli, hogy várhelyi Rósa Izso dr., a szegedi ügyvédi kamara elnökét királyi tanácsossá nevezték ki. Rósa dr. rendkívül okos és tapintatos ember hírében áll Szegeden. Általában őt tartják a legjobb írodájú fiskálisnak, aki csak nagy honoráriumok ellenében vállal el pöröket. Igaz, hogy az ügyfele igaza érdekében mindent el is követ.

Évüzedekkel ezelőtt egyik szegedi dúsgazdag háztulajdonos ellen uzsora büntette miatt vádat emelt az ügyészség. Az volt ellene a vád, hogy szegény embereknek 70—80 percentre adott kölcsönöket. A megszorult háztulajdonos elment először Kószó István dr. ügyvédhez, a függetlenségi párt elnökéhez és megkérte: vállalja el a védelmét.

Miután az ügyvéd hajlandónak mutatkozott erre, az uzsorás megkérdezte:

— Mennyiért vállalja el a fiskális ur?

— Ennek ezer korona az ára.

A háztulajdonos fanyar arcot vágott.

— Majd gondolkozom rajta, — mondta — aztán visszajövök és megmondom mire határoztam magamat.

Ezzel elment, hogy vissza se térjen Kószóhoz. Ő ugyanis megijedt attól, hogy az ügyvéd ilyen — keveset kért a pörért. „Aki ilyen kevés honoráriumot kíván, az rossz ügyvéd lehet” — gondolta és ezzel egyenesen Rósa Izsohoz ment. Ott töviről-hegyére elmondta a bűnpört és a végén ezt mondta:

— Én tényleg elkövettem az uzsorát, de nincs bizonyíték ellenem. Az ügyvéd ur engem fel fog mentetni.

A mostani királyi tanácsos összerángotta a homlokát és dühösen rákiáltott:

— És maga azt hiszi, hogy én ilyen gaz uzsorás pörét elvállalom.

A háztulajdonos kétségbeesetten könyörgött.

— Távozzék az irodámból, nem állok szóba magával, aki 70—80 percentre számít a szegény embereknek.

A legalkalmasabb karácsonyi és ujévi ajándékok

Arad, (Minorita-palota) szerezhetők be.

Bauer Gyula

Tajtékpipák és borostyánkő különlegességek raktára.

Gőbhányzó eszközök, faárúk, kávéházi-cikkek és esztorgályos árúk üzletében

Alapított 1869-ben.

4662

A vádlott letérdelt.

— De nagyságos uram, ne küldjön el, vállalja el a védelmemet. Gavallérosan megfizetek. Adok 5 ezer koronát.

Rósa dr. hidegen felelt:

— Távozzék.

— Én nem sajnállok tízezer koronát se, — nyögött a gazdag vádlott.

Az ügyvéd rideg maradt.

— Nem fogadok el pénzt egy ilyen embertől.

— De nagyságos ur, adok huszezer koronát és előlegül tízezeret, — mondta verejtékes homlokkal.

A király tanácsosa szelíden felelt, miközben a pénzt a kasszába tette:

— Maga erőszakos ember; írja alá azt a meghatalmazást. Még egyszer megkönyörülök magán.

(Az élet — nagy teher.) Az Andrássy-téri korzón történt. Két „hü” barát — sétált a tolongó áradatban. Felsőhajt az egyik:

— Hidd el drágám, nagy teher ez az élet. Reggel öltözködni, délelőtt korzóra menni, délután zsúr, este souper és azután megint vetkőzni. Ugy unom már az egészet, hogy ki sem mondhatom.

— Mit szóljak én — mondotta nem kevés iróniával a „barát” — neked már könnyű, te már az élet nagyobb részén túl vagy, drága barátom.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEZÉS**Ujaradi heti gabonavásár.**

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujarad, dec. 21.

A tél hivatalosan is beköszöntött, azonban az időjárás ma is teljesen enyhe jellegzetű. A csapadék ugyyszólván mindennapos, a mezőgazdasági állapotra kedvező.

A gabonauzlet irányzata csendes, nélküli az élénkséget.

A mai piacon eladásra került:

500 mm. buza	13.60—13.80
500 mm. tengeri	5.60—5.75
Rozs	9.10
Zab	7.10
Árpa	6.80

A gabonaárak 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, december 21.

Amerika 2-el magasabb. Kínál, vételkedv mérsékelt, 10 ezer mm. tartott.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli sárlat	2 órai sárlat
Tengeri 1910. májusra	6.72—6.73	6.72—6.73
Buza 1910. áprillisa	14.07—14.08	14.05—14.06
Zab 1910. áprillisa	7.60—7.61	7.60—7.61
Rozs 1910. áprillisa	9.95—9.96	9.95—9.96
Buza 1910. októberre	11.86—11.87	11.85—11.86
Buza 1910. májusra	13.92—13.93	13.91—13.92
Rozs 1910. októberre	8.93—8.94	8.92—8.93

Zárul 6 órakor:

Osztrák hitelrészvény	—	—	875.—
Magyar hitelrészvény	—	—	785.—
Közüti vasút részvény	—	—	312.—

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1909. évi december hó 22-én:

A) bérlet.

A) bérlet.

Nyáray Antal vendégfelléptével:

Színészvér.

Operette 3 felvonásban. Írták: Stein Leó és Lindau Károly. Fordította: Mérei Adol'. Zenéjét szerzte: Kysler O.

SZERMELEK:

Blank Tibor	Polgár S.	Ladányi Nelli	Dócsy Nusi.
Alfréd, fia	Beregi S.	Ladányi, atyja	Várnay Jenő.
Sillemann	Kulcsár L.	Dr. Clusius	Boda Ferenc.
Bohulka neje	Benkőné.	Vendel, portás	Szabó László.
Mia, leányuk	Zalay Margit.	Jean	Szabó Lajos.
Töreli	Nyáray Antal.	Kati	László Etel.

Központ este 7 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Bárd Simonfi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1909. december 22-én, szerda:

1. Jóbarátok. Életkép. — 2. Zongoratanítónő. Kacagató. — 3. Szt. Hubert napi lovaglás. Sportkép. — 4. Mentőőv. Dráma. — 5. Férjkereső vén leány. Humoros. — 6. Rio de Janeiro. Látványosság. — 7. Hipnotizáló szolgál. Humoros. — 8. Beatrice Cenci. Dráma.

Ma, szerdán este fél 9 órakor

Jézus élete és halála,

Haydn Jézus szenvedései című oratóriumával. Teljes zenekarral. Vezényli: Zellner Sándor, a cs. és kir. 33. gyalogezred karmestere.

Előadások délután 5 órától kezdve.

NYILTTÉR.

Hazai Biztosító Társaság

Aradi főügynöksége

irodáját

Szabó Albert

4785

Andrássy-tér 16. sz.

**ház első emeletére
helyeztük át.**

Eladó

**egy nagy tűzmentes
pénzszekrény,**

2 szárnyu ajtóval

Pénztézeteknek, hivataloknak értékpapírok, okmányok és könyvek megőrzésére kiválóan alkalmas.

Érdeklődők forduljanak a

**Cognacgyárhoz
Világoson.**

4829 Telefonszám 4.

*az elgyomor, vese, hólyag és
bélbántalmaknál oala-
mint asthma, bronchiale,
köszvény és húgysavas
diathesis eseteiben.*

KAPRÓ Nagy Farkas
és Fejér Gyula cégeknel
Aradon

Hölgyeknek

• legkellemesebb •

karácsonyi meglepetés!

∴ egy gyönyörű ∴

Kézápoló készlet

remek kivitelben. — Gyöngyház, ezüst, elefántesont, teknőc, teknőc utánzat csont, cocus és ébenfából 3 koronától 70 koronaig minden árban, — továbbá

Mint hasznos és igen

Kedves ajándék

egy csinosan összeállított

Fésű garnitúra

1 tükör, 1 hajkefe, 1 bontó, 1 nyeles és 1 porfésű tartalommal. 3511

Legfinomabb Francia

Illatszer újdonságok

dus választékban.

Rendkívül izléses japán mintájú.

Illatszer diszdobozok

(Kazetták)

2 üveg divatos parfüm, 1 darab finom szappan és poudertartalommal 4 koronától kezdve minden árban.

Hánu Nestor

Vöröskereszt Drogeria

Arad, Weitzer János-u. 2.

Városi és megyei telefonszám 455.

APRÓ HIRDETÉSEK.

A kinek

ismeretség híján

háztartásra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztára,
kulcsárra,
vinczellőre,
kertészre,

kulcsárra,
gazdasszonyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége,

Aki

bérbeadni kíván

birtokot,
házat,
vadászterületet,

kocsit,
lovat,
halászatot,
telket,

Aki

eladni kíván

butort,
zongorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,

üzletet,
műhelyt,
lakást, stb.
vagy

Aki

mindenesteket vétel vagy bérbevitel céljából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban érte, ha az

ARADI KÖZLÖNY

kis hirdetési

rovatát használja.

„Gyöngyvirág“-os „Aranka“

Levele még mindig várja, küldjön érte. 4784

Szatócüzlet eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban. 4826

Jó minőségű

erdélyi dió viszont elárúsítók részére jutányos áron kapható. Tudakozódni lehet Deutsch Lipótnál Arad, Rákóczi-utca 4. sz. 4820

Kereskedelmi

alkalmazottak jutányos árért izletes házikosztot kaphatnak. Vargáné, Kápolna-utca 8. a. 4821

Gyönyörűen mosó

asszony ajánlkozik jó házakhoz. Cím: Wesselényi-u. 34. 4827

Kecskeméti fajalmák

gyönyörű válogatott, ötlikós pestacsomagokban 8.—koronáért szállít Sandberg Salo (bejegyzett cég) Kecskemét. 4758

Ezerféle karácsonyi díszek

tucatja 40 fillértől, díszlelvélapok gyári árban, képeskönyvek ifjúsági iratok félárban. Festékdobozok, jászolok, lámpaernyők. 110 000 kötetes kölcsönkönyvtár Krausz Paulin Színházépület. 8241

Csillago karácsonyfadíszek,

karácsonyi és ujévi képeslevelezőlapok, meséskönyvek, díszdoboz lelvélapok, képeslevelezőlap albumok, arcképek karácsonyi ajándéknak leolcsóbban vásárolhatók Ingusz I. és fia könyvkereskedésébe, Arad, Andrássy-tér 16. és Weitzer János-utca. 173

Egy a fűszer,

termény és italárak kezelésében teljesen jártas, a magyar, német és román nyelvet bíró óvadék képes fiatal ember mint raktárnok azonnali belépésre kerestetik Steiner Ferencnél, nagykereskedő Déván. 4807

Egy nagy községben

egy pékség, tojáskereskedés, esetleg üzletnek is megfelelő. Szép lakás, nagy kert hozzá olcsón eladó vagy haszonbérbe adó. Fellner Ignác Tauc. 4780

Singer varrógépek,

kevésbé használt, 8, 10, 12 forint új varrógépek gyári árban, kedvező lefizetésre. Stern Adolf, Boros Béni-tér 8., saroküzlet. 4623

Déván,

Déván, a piactér legélénkebb forgalmu helyén egy csinosan berendezett, állandó üri vevő körrel bíró jó menetű fűszer és csemege üzlet trafik és korlátolt italmérési joggal 1910. január havában eladó. Átvételhez 10 20,000 korona szükséges. Értekezhetni Steiner Ferencnél nagykereskedő Déván. 4806

Karácsonyi díszekből

igen eredeti, káprázatos újdonságok! Csillagszóró csodagyertyák. Karácsonyi hó. Legdivatosabb névjegyek elkészítése. Karácsonyi és ujévi levelező lapokból gyönyörű újdonságok! a készleten lévő legfinomabb díszlelvélapokat csaknem saját árban áruiatom. Legújabb társasjátékok óriási választéka. A kölcsönkönyvtár 275 oldalas új magyar jegyzéke megjelent. 90,000 kötetes kölcsönkönyvtár. 30,000 kötetes zenemű kölcsönző intézet. Nagyválasztéku antiquarium. — Kerpel Izsó, könyv és papirkereskedése Aradon Andrássy-tér 20 sz. Telefon 885. 3911

5817—1909. tkv. sz.

Árverési hirdetményi kivonat

A m.-radnai kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Szere Gligor lupesti lakos végrehajtónak 58 kor. 30 fillér tőkekövetelés és járulékal iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék, illetve a m.-radnai kir. járásbíró területén levő, a lupesti 74. sz. tkvi A. I. 10—26. sor, 178, 451, 643, 644, 785, 898, 914/a, 914/b, 181, 188, 450, 660,

786, 766, 897, 915/a, 915/b hrsz. ingatlanokból, valamint az ezek után kiosztott A. I. 27, 28. sorsz. erdő és legelő illetőségéből Szere Tógyer jutalékára 706 kor. mint ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeltetik s annak megtartására határidőül 1910. évi január hó 31. napján d. e. II órája lupesti község házához tüzetik ki.

Ezen árverésen a fentírt ingatlan birtok jutalék a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb árban el nem fog adni. Amennyiben ezen összeg el nem éretik, az árverést a kiküldött felfüggeszti.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át bánatpénzül készpénzben vagy az 1881. évi LX. t.-c. 42. §-ában jelzett, árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. járásbíró mint tkvi hatóság.

M.-Radnán. 1909. évi október hó 16. napján.

Popovics,

kir. járásbíró.

4823

5816—1909. tkvi sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A m.-radnai kir. bíróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Szere Gligor lupesti lakos végrehajtónak 100 kor. 30 fill. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék, illetve a m.-radnai kir. járásbíró területén levő, a lupesti 79. sztkvi A. I. 7—12., 14—21. sorsz. 177, 455, 611/b, 717, 700/c, 454, 707, 708, 718, 733, 756, 757, 913/a, 913/b. hrsz. ingatlanból, valamint az ezek után kiosztott A. I. 22., 23. sorsz. erdő és legelő illetőségéből Szere Dionisziené szül. Márk Mária jutalékára 666 kor. mint ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeltetik

és pedig az öz. Szere Filimonné szül. Szere Petra javára C. 6. t. a. bekebelezett öz. haszonélvezeti jog fenntartásával, mindazonáltal, hogy ha ezen szolgalmi jogot megelőző 460 kor. követelés fedezetet nem nyer, úgy a nyomban megtartandó új birtok árverésén ezen ing. jutalék az öz. haszonélv. jogra való tekintet nélkül fog eladni s annak megtartására határidőül 1910. évi január hó 31-ik napján d. e. II órája Lupesti község házához tüzetik ki.

Ezen árverésen a fentírt ingatlan birtok jutalék a kikiáltási ár két harmadánál olcsóbb áron el nem fog adni. Amennyiben ezen összeg el nem éretik, az árverést a kiküldött felfüggeszti.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át bánatpénzül készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-c. 42. §-ában jelzett, árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság.

M.-Radnán. 1909. évi október hó 16-án.

Popovics,

kir. jbhó.

4824

Könyvkötészetünkben tanulóleányok felvételnek.

Kikellírtani

a kereskedővilágból azt a naiv hitet, hogy ma, a mikor olyan nagy versengés folyik az üzletek között, hirdetés nélkül is lehet boldogulni. Minden törekvő kereskedő hirdet, még pedig az

ARADI KÖZLÖNY-ben,

a melyet több százezer ember olvas mindennap.

Eiser Sándor

legnagyobb különlegességi üzlet világítási tárgyakban. — Raktár mindenféle csillárok, légszesz és villany, acetylen és benoid világításhoz, légszeszfűző és vasalási készülékekben.

A magyar gáz-izzófény részvénytársaság (velsbachi dr. Auer Károly szabadalma) egyedüli elárúsítója.

Telefon 222.

Arad, Weitzer J.-utca.

Telefon 222.

Igen alkalmas

karácsonyi és ujévi ajándék.

Egy nagyobb küldemény legújabb és divatos ampolnák gáz- és villanyvilágításra érkezett, és kérem a nagyérdemű közönség szíves megtekintését. Osszes e szakmába vágó armaturák, üvegáru és acetylenégők. 4798

Tájékoztató

ARAD LEGNAGYOBB

Karácsonyi tárlatáról.

Fischer nagy áruházában

Szabadság-tér 12. sz.
a vaskapu épületében.

Kétségszövegbevonhatatlan tény, hogy Fischer Simon nagy áruházának karácsonyi tárlata az országban az első helyen áll. Nincs egy sem, mely csak távolról is megközelítené! Nagyság, fény pompa és választék dolgában még a fővárosi tárlatok sem tesznek tul.

Fischer karácsonyi tárlatán a legexclusivabb körök is megtalálják magas igényeik kielégítését. Remek játékszerek vannak ott fölhalmozva, melyeket a műipar produkált és egy-egy ilyen darab nagy értéket képvisel. S bár így a nagyigényű közönségről gondoskodva lett, mégis nem lesz érdektelen ezzel szemben megtudni azt is, hogy mit tartalmaz mit nyújt már a népszerű egy koronás osztály Fischer Simon Nagy Áruházában. Sok bevezetés helyett álljon itt a következő rövid kivonat:

Egy koronás cikkek:

Karácsonyfa-csengő angyalokkal
önműködő

Csengetyű kocsi
Bohócós állat
Báránka valódi gyapjuval
Tüzoltó kocsi
Csomagoló kocsi
Nagy nyul
Sörös kocsi
Homokos kocsi
Fényezett ló
Páros lovak
Fürdőkád babával
Nagy csacsi
Mozdony
Ugró kutyácska
Villanyos vasut
Festék doboz
Képes kockajáték
Vonat
Nagy faépítő szekrény
Laterna-magica
Ólomkatonák
Tekejáték
Katonai felszerelés
Gyermek hegedű
Húzó harmonika
Legnagyobb fémtromba

Gyermek dob
Nickel trombita
Gyermek zongora
Szajmuzsika nickelből
Celuloid kürt domborművel
Kariálövő pisztoly
Baba ágy
Gyermek puska
Gyermek kard
Huszár csákó
Öthangu trombita
Öltözött babák
Gummi babák
Bádog játék csoport
Valódi francia bábé
Törhetetlen katonák do-
bozban
Mosdó készlet
Teljes konyba berendezés
Tabló lánykának
Fröbel kézimunka-játék
Porcellán s.erviz
Baba konyha
Baba butorok
Diszes tűzhely
Hinta fiucska
Nagy számoló gép
Harang és kalapács

Sakkfigurák
Sakkjáték
Lottójáték
Lóverseny játék
Dominó játék kőből
Önműködő gőzös
Képes könyv
Seprő készlet
Uzsonna szelence
Lombfűrész készlet
Zenélő doboz
Finom gyermek csörgő
Öntöző kanna
Gőzhajó
Automobil
Nagy ágyuk
Kerékpáros
Bőrostorok
Kávédaráló
Játék kut
Bárfai alakok
Mérleg
Baba diván
Vizben uszó állatok
Mángorló gép
Fa kredenc
Ékszer tartó csiszolt üvegből
Levelező-lap album

Diszes tükrök
Elegáns tentatartók
Bárony emlékkönyv
Csont toltaró
Kézimunkakosár
Faldíszek
Tűtartó gyümölcs formába
Fa és fémkeretek
Bőr kézi táskák
Legfinomabb bőr erszények
Levélpapír dobozban
Email tálcák
Email gyufatartó szivarvá-
góval
Nickel gyertyatartó gyufa-
tartóval
Majolika gyertyatartó
bronccal
Színes és fehér kancsó
Üveg és nickel cukortartó
Porcukortartó nickel fogóval
Diszes vajtartó
Legyező
s ezer meg ezer itt külön-
től nem sorolható tárgyak.

6933